Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вIашагIкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГIАЛГIАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ◆ ШОАТТА, 8 ИЮНЬ, 1985 ШУ. ◆ № 69 (7104). ◆ Мах 3 кеп.

КПСС ЦК Политбюро

КПСС ЦК Политбюро аргIанарча заседане дийцад мехка боахам, социально-культурни боарам дегIаахарахи дунен халкъашта юкъерча политикахи цхьадола дешаш.

Къахьегама овсарле лакхъяран хьийгача къих доагIар дIадалара социалистически принцип чIоагIъяран лаьрхIа къахьегама нормировани елга дIахо тоадара цхьадола дешаш дийцад. Белгалдаьккхад, Iилманнен техникаеи карагIдаьннараш хьинарегIа юкъедоаладара, технологи дегIайоалаяран производство вIашагIйоллар тоадаран, арахеца продукци кIезигагIа къахьегам дIабодаш хилийтара, иштта болхлой къахьегамцара безам материально чIоагIбара гIо деш нормироване система хила езилга.

Политбюро заседане белгалдаьхад колхозаши совхозаши, транспортни а кхыйола а организацеш укх шера ялаташ чуэцара, юртбоахама продукташи доакъараши кийчдара, иштта толамца Iай доахан кхоабилга Iалашдара кхы тIа чакхдаха деза гIулакхаш. Министерстваша, ведомстваша, моттигерча партийни а советски а органашта, агропромышленни объединеней, колхозий, совхозий, кхыча организацей кулгалхошта хьалхашка лекхар оттадаьд ялаташ чуэца техника, транспортни гIирсаш, ялат дIаийду пункташ, доакъарий цехаш, хьайбаш латта моттигаш ханнахьеи дикеи кийчъяь яха. Сихде лаьрхIад юрта боахама хьувкъам чуэца машинаш, мовхьаш кхухьа автомобилаш, запасной оатхалаш, кхы материально - технически средстваш лулга, доакъараш лоаттаду моттигаш хьалъелга. Къаьстта теркам тIабахийтаб ялаташ чуэцача хьалха латта методаш юкъейоалаяра, шерра социалистически яхь йоаржаяра, долаш долча кхоачамех бизза гIа пайда эцара, продукци ца йойтара. Белгалдаьккхад хIара республике, крае, областе хьайбаш леладара бизза кхоачам бара эша гIожа а моша а доакъараш Iалашдара де йиш мел яр де дезилга.

Политбюро могаяьй 1986 — 2005 шерашка Ленингради Ленинградски области дегIайоалаяра генеральни плана технико - экономически лардаш. Цу документа тIа белгал ма даккхара, сихдаь дIахьоргда города а областа а экономика дерригача доакъошта интенсификаци елга, коммунальни боахам лелабелга, пах хица, энергеца, йовхалца Iалашбар, гражданашта транспорта гIулакхаш дар, гонахьара Iалам лорадар дегIадоаладелга. ЛеррагIа дегIадоаладе лаьрхIад унахцIено лораелга, торговлени юкъарча кхачани материальни база чIоагIъелга, вахаре эша деррига гIулакхаш дар, дошкольни а школьни а учрежденеш хьалъяр шерделга.

Политбюро заседане дийнад наьха унахцIено лакхъечара физически культураи спортеи лоархIам лакхбарца дувзаденна дола цхьадола дешаш. СССР спорткомитета, из гIулакх кхоачача министерстваштеи ведомстваштеи тIадиллад физкультуреи спорти советски наьха вахара хьинарегIа юкъейоалаяра, уж бокъонца массови а эффективни а хилийтара тIаерзаяь йола предложенеш кийчъелга.

Политбюро йийца а йийцай, мога а яьй новкъоста М. С. Горбачева официальни визитах СССР-е вена хиннача Чехословаке Коммунистически парте ЦК Генеральни секретараца, ЧССР Президентаца Г. Гусакаца хиннача къамаьла итогаш. Белгалдаьккхад, вежарий доттагIалеи бизза тешамеи хьале чакхдаьнна из къамаьл, вежарашха йолча партешеи паччахьалкхенашеи цхьана леладу гIулакхаш чIоагIдара баьккха боккха гIа хилар. Советско - чехословацки переговорашка хиннача барт - цхьоагIоно, Москве кулгаш яздаьча 2000 шерага кхаччалца дуккхача хана лаьрхIа йолча цхьана гIулакхаш леладара экономически а Iилман - технически а Программа вай мехкашта юкъерча гIулакхий ерригача комплекса боарам лакхбара вежарашха долча халкъий хьаштаашта уж кхы а дIаьхегIа хилийтара керда перспективаш хьаеллаш хилар. ЛеррагIа уж договоренносташ вахаре чакхйоахилга лоархIаме политически декхар да, социалистически содружества мехкий цхьоагIон кхотадалари чIоагIдара болча КПСС хувцалургйоацача наькъагара хьадоагIаш.

РСФСР делегаци Канаде яха хилара итогех В. И. Воротникова баь хоам бийна а бийца, мога а баь, Политбюрос белгалдаьккхар, вай халкъашта диканна, дунен тIа машари цхьана леладу гIулакхаши чIоагIдара цу мехкаца леладу гIулакхаш дIахо дегIадоаладе гIерташ Советски Союз хилар.

КПСС ЦК Политбюро йоагIаш йола решенеш тIайийцар дийцача дешаех.

СОВГIАТ ДIАДАЛАР

КПСС ЦК Генеральни секретара М. С. Горбачева 7 июне Кремле Болгарски Коммунистически парте ЦК Генеральни секретара, НРБ Паччахьалкхене Совета Председатела Т. Живковна дIаелар Ленина орден.

Из дIалуча бар новкъостий Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никонов, К. В. Русаков, СССР Министрий Совета председатела хьалхара заместитель И. В. Архипов, РСФСР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель В. П. Орлов, СССР Министрий Совета Председатела заместителаш Г. И. Марчук, Н. В. Талызин, СССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь Т. Н. Ментешашвили, цхьайолча министерствайи ведомствайи кулгалхой, кхыбола официальни нах.

Болгарски оагIорахьара бар БКП ЦК Политбюро член, НРБ Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель Ч. Александров, БКП ЦК секретарь Д. Станишев, НРБ Министрий Совета Председатела заместитель Г. Караманев, кхыбола официальни нах.

СовгIат дIалуча къамаьл дир нов. М. С. Горбачева.

Новкъоста М. С. ГОРБАЧЕВА къамаьл

Веза новкъост Живков!

Деза новкъостий!

СССР Лакхехьарча Совета Президиумо сона тIадиллад сийлахьен со чIоагIа раьза волеи декхар — вежарашха йолча Болгаре кулгалхочоа, дунен халкъашта юкъерча коммунистийи болхлойи болама воккхача деятела новкъоста Тодор Живковна Ленина орден дIалулга. Из дезагIа дола советски совгIат Хьона деннад юбилей хиларца дувзаденна, Советски Союзеи Болгаре Халкъа Республикаи халкъашта юкъе вежарий доттагIали массе а оагIорахьа цхьана леладу гIулакхаши дегIадоаладечара Хьа, Iалаьмате боккха лоархIам бахьан, машари реальни социализма позицеши чIоагIъеча карагIдаьнна доккхий гIулакхаш бахьан долаш.

Советски наха дика хов, ахбIаь шу хьалха Хьо, новкъост Живков, Болгарски Коммунистически парте мугIарашка этталга. Георгий Димитрова гIулакх дIахохьош ткъаь итта шера цун Центральни Комитета керте хилар. Монархо - фашизмана духьаларча къовсаме 9 сентябрерча революце толама юкъе дакъалоацаш хиннилга, мехка общественни вахар кердача тайпара эргадоаккхаш баь хьинаре болх, социалистически гIишло хьалъяра процессана кулгалдеш дуккха оагIонаш йола болх — иштта я БКП ЦК Генеральни секретара, НРБ Паччахьалкхен Совета Председатела биографе къаьгта оагIонаш.

Новкъост Живкова цIераца дувзаденна да Советски Союзеи Болгареи халкъашта юкъера доттагIали массе а оагIорахьа цхьана леладу гIулакхаши чIоагIдалар а дегIаахар а. ТIом хинначул тIехьагIа хьайоагIача ерригача хана уж гIулакхаш дегIадоагIилга лакхлуш хьадаьхкад. Вай мехкаш массе а хана вIаши уллув хиннад дунен халкъашта юкъерча вахаре эггара чоалханегIа моттигаш нийсъелча, цхьана лорадаьд нийсхон гIулакх, духьала лаьттад реакце Iаьржача низашта.

Тахан вай партешен мехкашен айхха а тIехье дика йолаш а дола гIулакхаш леладу общественни вахара ерригача сферашка. Цхьабакъда вахаро бокъо лац карагIдаьнначох кхоачам хинна дацIа. Цо массе хана хьалхашка увттаду керда декхараш кхы а лакхду коммунисташкара дIадехараш.

Вежарашха долча кхыча мехкашца цхьана СССР-еи Болгареи дукха ха йоацаш Варшаве вIашагIкхийттача дIахайтар социалистически содружества цхьоагIон кхотталари чIоагIде лаьрхIа йоаш хилар. Вай тIатеIIа лех цхьана леладеча гIулакхий эффективность дIахо лакхъяра наькъаш, Iалашде гIерт цох хьахула беркат тIехь - тIехьа дукхагIа хулга, актуальни проблемаш къоастаеча новкъостал делга. Из чулоацам болаш я 2000 шерага кхаччалца СССР-аи НРБ-еи юкъе цхьана экономически а Iилман-технически а гIулакхаш леладара йIаьххача хана лаьрхIа йола оаха новкъост Живковца цхьана кулгаш яздеш дезаш йола программа а.

(ДIахододар 2-ча оагIо тIа).

Лелаш да «Союз Т-13»

ТАСС хоам

Космически аре тахкара программага хьежжа, 1985 шера 6 июне московски ханах 10 сахьати 40 минути яьлча Советски Союзе сигала дахийтад «Союз Т-13» яха космически кема, лехкаш кема командир Советски Союза шозза Турпала, СССР летчика-космонавта полковника Джанибеков Владимир Александровичен бортинженера Советски Союза Турпала, СССР летчик-космонавта Савиных Виктор Петровичен экипаж йола.

«Союз Т-13» кема лелара программа я «Салют-7» яхача орбитерча Iилман станцеца цхьана болх бе лаьрхIа. ХIанз укх сахьате из станци, лаьттанна уллуврча орбите яхийта кхо шу совгIа дола, консервировании хьале лелаш я.

Кема борта тIара системаш ерттIа болх беш я, экипажа могашал дика я.

Космонавташ Джанибекови Савиныхи лелара программа кхоачашъе болабеннаб.

«Союз Т-13» яхача кема командир полковник ДЖАНИБЕКОВ Владимир Александрович

Советски Союза шозза Турпал СССР летчик - космонавт Владимир Александрович Джанибеков ваьв 1942 шера 13 мае Ташкентски областа Бостанлыкски районерча Искандар яхача поселке.

1965 шера летчикий Ейски лакхера тIема авиационни училище йистеьккхачул тIехьагIа тIема - фегарча низашка летчик - инструктор волаш хиннав.

В. А. Джанибеков — Советски Союза Коммунистически парте член ва 1970 шера денз.

Космонавтий отряде ва 1970 шера денз.

1978—1984 шерашка диазза космосе ваха хиннав В. А. Джанибеков. «Салют-6-и» «Салют-7-и» орбитерча Iилман станцешка яхача экспедицей экипажий командир хиннав из, цу юкъе шиъ дунен халкъашта юкъера яраш а йолаш, дакъа лоацаш Монголеи Францеи космонавташ хинна.

Владимир Александрович Джанибекова дуккха общественно - политически болх лелабу, Узбекски ССР Лакхехьарча Совета депутат волаш.

«Союз Т-13» яхача кема бортинженер САВИНЫХ Виктор Петрович

Советски Союза Турпал СССР летчик - космонавт Виктор Петрович Савиных ваьв 1940 шера 7 марта Кировски областа Оричевски районерча Березкины яхача юрта.

Цо йистеьккхай Пермски машиннаькъа транспорта техникум, Советски Эскаре гIулакх деш хиннав.

В. П. Савиных — Советски Союза Коммунистически парте член ва 1963 шера денз.

1969 шера Московски геодезеи, аэрофотосъемкайи, картографеи инженерий институт чакхъьккхачул тIехьагIа, конструкторски бюро болх беш хиннав. Виктор Петрович хиннав космически аппаратешта приобораш кийчъеш, сигала дахача космически кемай лелама управлене хьинаре дакъа лоацаш.

Космонавтий отряде В. П. Савиных дIаязваьв 1978 шера. 1981 шера космосе ваха хиннав 75 дийнахьи буси, «Салют-6» станце тIа керттерча экспедице бортинженер волаш.

КПСС ЦК XXVII съезда накъадолхаш

ДОАКЪАР КИЙЧДАРА МЕСЯЧНИК

ХА ЦА ЙОАЕШ

Репортаж

Доакъар Iалашдара аьттув болаш да карара шу. Лакха я баьцаш, дика хиннад ялаташ. Цхьабакъда, ца соццаш делхача доагIаша чIоагIа новкъарле ю. ХIаьта а кIезиг-дукха йокъаелча ха ца йоаеш кхашка арабовл Назрановски района «Октябра 40 шу» совхоза къахьегамхой.

Сигале кхаьла яле а, йоачан йоацаш ди дар тхо цига хиннар. Ноккхарий мозий санна, чуйнна кхашка дIаух автомашинаш, лафеташ тIехьайола тракторш, царна духьала нийслу баьццарча доакъарах етта йоагIараш. Цхьа минут ха йоае йиш йолаш дац гIулакх. Массехк метр гаьна ялалехьа комбайно кузов хьалъюз. Селла листа, лакха я горохи кени вIашагIтеха дIайийна смесь. Из хьокхаш тахан кхай тIа 5 комбайн я.

Сецца дIаболабаьб механизатораша болх, боад къовлабаллалца соцаргъяц доакъар Iалашдеш йоалла техника. Ма хулла сихагIа хьувкъам чуэца гIерташ ба механизатораш. ХIара комбайнера тIехххоачашъю ден заданеш, шишша, кхы дукхагIа а нормаш кхоачашъяьраш а ба. I. Хадзиева масала, 4 июне, 154 гектара тIара доакъар чуийцад, план 60 гектар йолаш. Иштта дика болх беш ба Б. Дугиев, С. Кодзоев, кхыбараш.

— Нах бIубенна ба шоай низах, йицъенналц царна доакъар кIезига хиларах дIадахача Iай Iайша халонаш, — йоах парткома секретара декхараш кхоачашдеш волча Хь. Батыжева. — Тхо, кулгалхой, укхаза вIалла ца хилча а механизатораша шоай болх лаьгIболийтаргбацар, — яхаш раьза ва из.

Иштта болх вIаштIехьбаккхара дукха даьд укхаза. Наьха болх бе безам боагIаргболаш дерригне а уйла яьй. Хьоанал йоа ца еш, лоацъача хана доакъар чуэцаш болча механизатораш та аккордни хьисапе алапеш лу, премеш хьежаю. Цул совгIа бригаде хьинаре къахьегаш волча хIара сага шийй доахан кхаба 25 центнерга кхаччалца доакъар дала оттадаьд.

Социалистически яхьа хьалаш оттадеча хана теркал баьб доакъар Iалашдеча дакъа мел лоацаш бараш: трактористаш, тракторист - машинисташ, шофераш, къоагашка силос чуйоллаш бола болхлой, кхыбараш. Бицбеннабац кхыметтел доакъар Iалашдеш йолча комплекса технически гIулакх деш бола слесараш, сварщикаш, механикаш. Массанега а дакъа кхоач болх барга хьежжа. Цунга хьежжа хIаране шийгара доагIар сиха ду. Цхьа хIама телха сецар, масала, С. Кодзоева комбайн. Цу минуте цунна юхе, яр «Техпомощь», электросварка. Дукха ха яьккханзар цо сеца латташ. Механика А. Дзаурова, цун новкъосташа тоа а яь, вокх комбайнашта тIеххьа шийй мул баккха эттар из.

Къахьегама овсарле лакхъеш, балхацара безам совбоаккхаш гIулакх да хIараненa карагIдаьннар массанена а гуш хилар. Из дувцаш кхай тIарча стане листокаш арахец доакъар Iалашдеча вIашагIъеллача партгруппас.

— ШоллагIча дийнахьа хIаранена хов ше мишта болх баьб, цунах шийна фу доагIа, — дувц партгрупорго З. Гиреева.

Доакъар Iалашдеш боахкача наьха алапеш а лакха да: дийнахьа 20 сомага кхоачаш а кхы дукхагIа а ахча доаккх цхьаболча механизатораша.

Дика кийчъяьй кхай тIара стан. Балхара мукъаваьлча Iоха моттиг, деша газеташ, журналаш да. Дийнахьа кхозза бIайха кхача лу, цох додар хайра хIама дац —кхозза дийьча хIамах 50 кепиг.

Оттаяьча графикагIа, кIира шозза-кхозза, райпо автолавка йоагIа дефицитни дола товараш а дахьаш.

Баьццарча доакъарах етта машинаш юрта Iочуух, царех цхьаяраш силосни кIоагаш долча йолх, вожаш — шурий товарни фермашка.

ХIара дийнахьа совхоза хьайбашта, — уж кIезига а дац укх боахаме, — 5000 бежан, 150 тоннага дIахоачаш моша доакъар дуаду. Деча гIулакхага хьежжа тоаденна да хьайбаш, доахана дукхагIа шура лу.

Кхай тIара тхо долх Долакха-Юртарча шурий комплексе. Дикача фух дола 900 бежан да укхаза, царех 260 етт а болаш.

— Яр мо берхате шу хинна а дац, — шортта доакъар хиларах гIадвaха ва комплекса заведующи А. Тимурзиев. — ХIара кхоабача Iаттагара 5 бетта 1286 килограмм шура яьккхай оаха, план 820 килограмм мара йоацаш.

МТФ коа силос кIоагашка йоллаш боахк механизатораш. Укхаза а, кхашка санна, сихденнад балхаш. Хьакоаьнна машинаш гоа ца еш, цу саххьате Iойоассаю, моша доакъар IотоIаде шийеза трактор тIайоакхх къахьегама ветерана Я. Каптышева. Из а чIоагIа раьза ва укх гIулакха.

— Аз яр болх бу 25 шу даьннад, цхьабакъда, укх тайпара силос бIаргаяйнаяц сона, — йоах цо.

Доакъар Iалашдеш йолча бригадас планагIа лаьрхIадар июнь бетта иттлагIа дола ди хьатIакхачалехьа 3 эзар тонн силос кийчъе. ХIаьта болх дIаболабенна диъ ди даьлча кIоагашка чуеллар 1500 тонн яр.

Боахаме болх беш я доакъара цех. Цо хIанзле 20 тонн совгIа баьца хьоар кийчдаьд.

Цхьаькха а да укхаза белгалдаккха дезаш. ХIанзалца вай республике рапсах силос яь моттиг яц. Цу культурах Iай хьайбашта дуаде доакъар кийчде Iомабеннаб укх боахаме. Цун биологически башхало теркал а еш, шоаш оттаяьча технологех рапсах 700 тонн силос еллай укхаза.

Совхозо Iалашдаь доакъар дувцача хана кхы а 1500 тонн люцернах яь силос IотIатоха еза. Хьалха хьекхача баьцах кийчъяьй из.

ХьатIадоагIача Iан кийчо а еш, «Октябра 40 шу» совхозо лерхI планал дуккха тIех йол, силос, сенаж, ча, доакъара сесклаш Iалашъе. ХIаьта лерхIар кхоачашдара боахаме мел эшар долаш а цох дикача дай хьисапе пайда эцаш а да.

М.-Б. ЦИЦКИЕВ, тха спец. корр.

Хургболча хьувкъама йоакхо еш

Кхыча бригадашкарчул дукхагIа — 400 гектара тIа кхеергъя коартолаш укх шера Назрановски района «Экажевский» совхоза шоллагIча бригаде. Агротехника лора а еш толашагIа йолча ханашка дIайийна из низ болаш дегIайоагIаш латт. Цхьабакъда, дукха ха йоацаш колорадски чоанилгаш летар коартолех. Цу зене йолча садоаллача хIамана духьала шозза молхаш а теха, тIаккха оасар дохадара, лаьтта цамцадаккхара кхы а цкъа культиваци йир.

Уж балхаш чакхдоахаш геттара хьинаре болх бир Евлоев ИбрахIама, Аушев Ювсапа, дуккхача кхычар.

СУРТАШ ТIА: «Экажевский» совхоза дикагIболча механизаторех цаI — Аушев Ювсап: коартолашта культиваци еш йоахк цу боахама агрегаташ.

И. ПЛИЕВА surtаш.

ДУКХАГIА ЧУЭЦАРГДА БАЬЦАДААРАШ

Грозне малхбоалерча оагIорахьа городах а йоаллаш я «Пригородный» совхоз. Грозненцашта тайп - тайпара моша баьцадаараши соми лоаттабу цо. Из ба цун керттера боахам а. Укх шера цун 358 гектар хулача кхашка дIадийнад баьцадаараш — помидораш, нарсаш, баклажанаш, кхыдараш.

— БIаьсти тIехьаяларо дIадахача шерашка санна доацаш тIехьадаьхар кхашкара балхаш, — дувц директора Амаева Зулай Наимановнас. — ХIаьта а цхьан ханна баьцадаараш дIаде кхийра тха. ХIанз уж хьатIадаьнна, баьцах дика тоаденна да. Массанахьа цкъара оасар даь, буц листа йолчара нийлхъяь, кийчъяь чакхдаьннад тхо. ШозлагIа оасар де доладеннад. Укх цхьан кIирагIа чакхдала а мег. Баьцага диллача дика хьувкъаргда баьцадаараш.

Совхоза баьцадаараш кхедерашта юкъе шерра яьржай парте XXVII съезда ма боагIара накъабахара яхь. Бригадашта юкъерча яхье хьалха я коммуниста Зиганшин Игорен Несерхоев ВахIиден кулгалдеш йола бригадаш. Уж гарга я шозлагIа оасар даь ялара.

Къаьстта дикагIа да Грозненски горсовета депутата Гайтамирова Зовбана, Гадаева Зулайс, Белаева Верас, Югай Еленас кулгалдеча звеной кхаш.

Ю. ЧАХКИЕВ.

Люцерна ги кхедераш дагабувл

ДIадахача ерача дийнахьа «Новогрозненский» совхоза клубе вIашагIкхийттабар «Чеченингушвино» объединене 8350 гектара тIа гипа люцерна кхееча 24 боахама кулгалхойи специалисташи. Укх шера цу лоархIамеча доакъара культура 14 эзар центнер лакха кондици йола ги паччахьалкхенца дIадала лаьрхIа ба уж.

Кхы фу де деза люцерна чуэца ха хьатIакхачалехьа цун хьувкъам лакхбара? Мишта вIаштIехьдаккха деза хьувкъам чуэцилга? МалагIа техника эш цу гIулакха? Царна а кхыдолча а хаттараш та жоп делар «Победа» совхоза директора Б. Баскаева, «Новогрозненский» совхоза керттерча агронома А. Элипханова, Нохч - ГIалгIай паччахьалкхен юртбоахама опытни станце Iилманхоша, биологически Iилмай кандидата А. Боярске, юртбоахама Iилмай кандидата В. Белкина, «Чечeнингушвино» объединене болхлочо, юртбоахама Iилмай кандидата С. Муталиева.

ДIадахача шера «Новогрозненский» совхоза люцерна лелаераша хIара гектара тIара даьккхад 250 килограмм цIендаь люцерна ги. (Цар опытах дийцад «Сердало» газета тIа укх шера март бетта).

— Укх шера де йиш мел яр ду оаха кхы а дикагIа люцерна хьувкъаяра, — аьлар А. Элипханова.

ДIахо цо дийцар люцерна чуэца техника кийчъярах, люцернапа Iунал деш чакхдаьхача балхех.

Цул тIехьагIа хозрасчетни подрядах болх беш йолча бригада кулгалхочо Бустаев Iабдуллас гулбеннараштa дIагойтар люцерна чуэца кийчъяь хьатта латта техника, болх бе а йолайолийташ.

Гулбеннарашта къамаьл дир «Надтеречный» совхоза директора А. Хамидова. Цо дийцар соахка шоаш люцерна кхееча дувлийтача гIалатех, кхоачамбоацарех, из бахьан долаш шоаш эггара кIезигагIа... 24 килограмм люцерна ги даккхарах, кхы цу тайпара гIалаташ ца хилийтара боахаме даьчох.

ВIашагIкхетаре гулбеннараша белгалдаьккхар «Госкомсельхозтехника», «Чеченингушвино» объединене люцерна чуэцара эшача техника хьакъехьара боахамий заявкаш кхоачаш ца елга, цхьайолча совхозашка люцерна ги чуэцара эша хьатташ, складаш, кхыметтел кхоаленаш а ца хилар.

ВIашагIкхетар чакхдоалаш къамаьл дир «Чеченингушвино» объединене начальника хьалхарча заместитела Г. Маркова. Боахамий кулгалхоштеи специалисташтеи тIадиллар белгалдаьха кхоачамбоацараш дIадоахилга, люцерна кхееча а чуэцача а хьалха латта опыт юкъейоалаелга.

П. ГАГИЕВ.

Оарц дала!

КОМСАШ ЙОВШ ЛАТТ

Гудермесски района «Терек» яхача совхозе укх шера 350 гектара тIа комсаш я. Царех 200 гектар гектарницаша лелаю. 150 гектар комсаш хIанзалца цхьаннега дIа ца лушш саг ца хьожаш я.

Фу бахьан да-теш иштта дукха комсаш доал доацаш, шоашта ма та хьахнийла шо, аьнна йнтар? Фу сагото еш ба-теш цу боахама кулгалхой уж йовчара кIалхаръяхара?

Оалаш ма хиллара бIаргах саьрг кхийттача санна сиха хьувз массанахьа а колхозхойи совхозий болхлойи кхашка а бешамашка а оасар кот ца далийта, лаьттангара доала беркат цунга ца доадайта гIерташ. 150 гектар хула комсаш йовш латташ сагота бац цу совхоза директор И. Г. Осмаеви керттера агроном Ш. Косумовни. Иштта мара кхы кхетаде дагIац цар леладер.

Ю. ТЕГАЛОВ.

СОВГІАТ ДІАДАЛАР

(Инстедоалар. Долалур 1-ча оагІо тІа).

Пурам да сона КПСС кулгалхой, ерригача парте а Советски халкъа а цІерагІа Хьо, хьамсара новкъост Живков, чІоагІа могаш - маьршен бехктокхамеча партийни а пачхьалкхен а балха хьинар долаши хилар тхоашта ловлга дІаала.

ДІахо а чІоагІлулда вай мехкашта диканна, социалистически содружества хьашташта даим дахаргдола, дохаргдоаца советско - болгарски доттагІал.

Жоп луш къамаьл дир нов. Т. Живкова.

Новкъоста Т. ЖИВКОВА къамаьл

Веза новкъост Горбачев!

Деза советски доттагІий!

Новкъостий!

Са безам ба Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета, ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиума эггара доккхагІдола баркал ала со чІоагІа белгалвакккхарах — сайна Ленина орден ялрах. Со ираз долаш ва орден сайна хьалуш Іа, новкъост Горбачев, Советски Союза Ленински Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретара.

Теш, со оаш массар а укх юкъа саг а коммунист а санна со сатийна воацаши гІадвахан хилар кхетаду аьнна.

Аз кхетаду, сайна лакхагІйола советски орден ялар эггара хьалха Болгарски Коммунистически парти, тха сийлахьа болхлой класс, тха турпала къахьегама халкъ лархІар долга. Цудухьа сайна деза дола из совгІат аз лоархІ социализми коммунизми, лаьттара чІоагІа машар бахьан лоаттабеча къовсаме тха парте, социалистически Болгаре лоархІамеи юкъехьоча даькъеи лакхара мах бар санна.

Тхо, болгарски коммунисташ, доккхал деш да тхоай партех — революционни партех, интернационалистски партех, массадолчул котбувлача марксистско - ленински хьехама боарам боацаш тешаме йолчох. Цу тайпара парти хургья из дІахо хургья массаза а.

Лирача классови къовсамий цІера юкъе тха парте хьахиннад Ленински тайпарча парте дика гІулакхаш. Цо кулгал а деш монархо-фашизмаси капитализманеи духьала Болгарски халкъо латтабаь къовсам 1944 шера 9 сентябре чакхбаьннаб котало а йоаккхаш. ИйслагІча сентябрера социалистически революци къоастае йиш яц Советски Эскаро — эскаро мукъале яьккхачо даьча лоархІамех долча новкъосталах, дукха ха йоацаш эггара торжественни хьале дерригача прогрессивни адамо сийлахьа 40 шу дизар деадаьча советски халкъо гитлеровски фашизмагара яьккхача исторически Коталонах.

Деза новкъостий!

ХІанз пхелагІа итт шу да Болгарски халкъо марксизма - ленинизма идеящи принципаши хІама хьокхоллара реальни гІулакххашца чакхйоаха. Социалистически Болгаре шерра когтІортолга ю социалистически содружества халкъаща леладеча дика лар ютача гІулакхехи айххача бувзамехи, хІаьта эггара хьалха Ленина партехи Даьхенахи, вошал долча советски халкъах. Цу гІулакха лаьрхІа хургья, новкъост Горбачев, вай тахан кулгаш яздергдола экономически Іилма - технически цхьана гІулакхаш дІа-юха леладара дуккхача хана лаьрхІа программа а.

Болгарски коммунисташ, тха мехка беррига къахьегамхой гІозбоах дегІаена социализм эргаьккха тоаеча КПСС, советски халкъо доахача толамаша. КПСС Центральни Комитета боккха политически, идеологически организаторски болх беррига хетабаь ба Советски Союз дІахойолача хана массе оагІорахьара дІахьайхашкахьа кхувлара, машараи халкъаш шоайла кхеташ хиларан.

ЦІаькха а доккха совгІат даларах дерригача дег тІара баркал а оалаш, шо тешаде безам ба, деза новкъостий, шо санна беррига советски вежарийи йижарийи, Болгарски Коммунистически парти, Болгаре халкъа Республика, дерригa Болгарски халкъ массаза шоах оагІув а теха социализма гІулакха тІехьа, дерригача дунен тІара машари социальни прогресси котъяьлара бахьан къовсам лоаттабеш хургхиларах.

* * *

Коммунистически партеи советски пачхьалкхени кулгалхоша нов. Т. Живков даькъала вийцар Советски Союза лакхара совгІат даларца. Царна лайра дІахо а КПСС а БКП а барт чІоагІлургболча, вошал тІара доттагІали советски болгыарски халкъий массе оагІорахьара дІа-юха леладу гІулакхаши, дерригача дунен тІара машар чІоагІбара духьа беча балха цо толамаш дахар.

* * *

Цу дийнахьа М. С. Горбачевей Т. Живковей кулгаш яздир 2000 шерага кхаччалца йолча дуккхача ханарча юкъера СССР-аи НРБ-еи экономически Іилма - технически цхьана леладу гІулакхаш дегІакхувлара программана кІал.

Кулгалдеш яздеча бар новкъостий Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никонов, К. В. Русаков, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель И. В. Архипов, кхыбола советски а иштта болгарски а официальни нах.

* * *

КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР правительствос Доккхача Кремлевски двореце Т. Живкова сийна шу оттадир.

Шу оттадаьча бар новкъостий М. С. Горбачев, Г. А. Алиев, В. И. Воротников, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Е. К. Лигачев, Н. И. Рыжков, М. С. Соломенцев, Н. А. Тихонов, П. Н. Демичев, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, П. Н. Пономарев, С. Л. Соколов, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, В. П. Никонов, К. В. Русаков, СССР Министрий Совета Председатела хьалхара заместитель И. В. Архипов, кхыбола официальни нах.

Безамеча, доттагІала хьале чакхдаьннача шун тІа къамаьлаш дир новкъостаща М. С. Горбачевей Т. Живковей, царга чІоагІа теркам тІа а бохийташ ладийгІар, дІаьхдаь тІоараш детташ тІа а ийцар.

Т. Живков ваха хилар В. И. Ленина Мавзолее цига венок а йиллар. Иштта венок йиллар Вовзаш воацача салтечун каш тІа.

Хьаьшаца цхьана вар К. В. Русаков.

* * *

Делкъал тІехьагІа Т. Живков Москвера цІавахар шийдаймехка. Из вай мехка венавар КПСС ЦК, СССР Лакхехьарча Совета Президиума, СССР Министрий Совета вехарах доттагІален балха визитаца.

Аэродроме Т. Живков накъавоаккхаш хилар новкъостий А. А. Громыко, В. В. Кузнецов, К. В. Русаков, кхыбола официальни нах.

(ТАСС).

«Госкомсельхозтехника» Шалински МРПО токарь йолаш Гучигова Найбана къахьега пхийтта шу да. Хьажа везаш хилац цо хьаяь оатхал. Цхьа ди дІадахийтац йоккха балха опыт караерзаьча Гучиговас ший норма дукха тІеххоачаш ца еш. ХІанз пхийтталагІча пятилетка чотагІа къахьег цо. КагІийча наьха хьехамча а я из. Нохч - ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета депутат ше хиларга хьежжа дика кхоачашду Найбана общественни гІулакхаш а.

СУРТА ТІА: Гучигова Найбан.

З. АМЛИЕВА сурт.

Политически дешара итогови занятешкара

АЙХХА ВАХАРЦА ДУВЗАШ

ГІ. Ахриева цІерагІча Назрановски «Электроинструмент» заводе политически экономически дешара шерра сеть я. Чакхдаьннача дешара шера укхаза болх беш яр итт коммунистически къахьегама школа, шиъ марксизма - ленинизма лардий, цхьацца Іилман коммунизмаи, политически экономе лардийи, хьаддача экономикаи, хІаьта иштта кхоъ комсомольски политдешареи школаш.

Парте политика, марксизма - ленинизма классикий балхаш Іомадечарна эша методически а кхыдола а гІо лоаттадара боккхача лоархІаме хилар соахка укхаза вІашагІъелла политпросвещене кабинет. Общественни хьисапе хьаяьча цун заведующи ва Местоев Хьасан.

— Массанахьа хиннача итогови занятеша хьахьекхар ладувгІарий знаней боврам хоалуш айбеннилга, теори шоай балха гІулакхашца дуккхагІа уж дувза баьннилга, — яхаш дувц Х. Местоева. Къаьстта белгалъяха йоагІа теплово - силовой участка коллективе «Къахьегам коллективни хьисапе вІаштІехьбаккхар. Бригадни хозрасчет» яха курс Іомальча ТІ. Цурова кулгалдеча коммунистически къахьегама школе, № 43 йолча цехен механически участкеи «Іилма - технически прогресси экономикеи» яха курс Іомаяьча пропагандисташ М. Гадаборшеви Я. Чахкиеви болча школашка хинна занятеш. Цкъа-дале, уж чакхъяьлар берригаш хІана бац аьнна ладувгІараш тІаболаш, шоллагІа- дале, цар хьинаре дакъа лаьцар дешаш дувцача, уж балха гІулакхашца айхха шоаш дувза ховш болга хьахьекхар.

Цу хьакъехьа дувца дукха дика масалаш корадир царна. Бригадни хьисапе къахьегам вІаштІехьбаккхар бахьан долаш цхьайтталагІча пятилетка шерашка даим лакха хьокхамаш доахаш хьаййоагІа механически участкерча ВЛКСМ XIX съезда цІерагІча Инаркиев Мустафас сборочни цехерча НГІАССР 60 шу дизара цІерагІча Оздоева Хьавас кулгалду комсомольско - кагирхой бригадаш, кхыяраш. Дешачар белгалдоахар бригадни подряд юкъара декхар бахьан хІаравар дог лазаш, бухсоццаш хьахулар доккхагІа хилийтара, дисциплинеи порядоки чІоагІъяра аьттув боалийташ хІама долга. Из гІулакх тІа-тІа предприятешерагІа доаржаде е хьалхашка увтта новкъарленаши халонаши бІубеннагІа эшае езаш хилар.

ХІанз шоаш шера баьча балха итогаш еш я завода цехий партийни, профсоюзни, комсомольски организацеш. Цунца цхьана шоаш кердача дешара шера дерглолчун уйла е а болабеннаб уж.

СУРТА ТІА: завода политпросвещене кердача кабинете вІашагІкхийттача активисташца де дезарий хьакъехьа къамаьл деш ва цун общественни хьисапера заведующи Х. Местоев.

Р. АУШЕВА сурт.

Болхлочун уйлаш

ТЕРКО Е ДУКХА ДА

Кердача фусаме ваха ховча сага дог гІоздоал дуккхача хана денз сатийса квартира шийна елча. Бакъда, цун дега вас хул квартира чура ла йиш йоаца кхоачамбоацараш бІаргадайча. Сага квартира дегаза йоапачарех керттердараш да цІенна дІаоттаяь наІараш, кораш гоама а долаш лерттІа дІакъовла ца луш, Іотеха уйнаш хийра даьнна, во яр бахьан долаш штукатурка Іолегаш хилар, кхыдараш.

ГІишлонхоша йиллача хана объект эксплуатаце дІа ца ялара а уж вай белгала даьха кхоачамбоацараш нийсдаларах а бола беррига бехк царна ІотІабилла гІерташ хул вай.

Бакъда беррига бехк гІишлонхой ба алар нийса дац. ХІана аьлча, гІишлон материалашца ханнаьха уж Іалашбе декхарийла йолча организацеша шоай гІулакх эсапа кхоачашдеш моттигаш касткаста нийслу, хІаьта дукха хул технологе дІадеххача тайпара уж изделеш кийчъяь йоаца моттигаш а.

Цу хьакъехьа са дувца безам бар «Чечингсельстрой» чуйоагІача тхоай аьшкбетонни конструкцеш еча завода балхах. Укх шера хьалхарча биъ бетта план завода коллективо 82,3 процент мара кхоачашъе вІаштІехьдаланзар. Из иштта нийсдалар объективни а субъективни бахьанашца дувза йиш йолаш да. Эшшача хана электроэнерги йоацаш, арахецача изделешта дІатохаш йола материал ханханахьа ца лоаттаеш моттигаш хилар. Бакъда, из гІулакх Іеткъадар аьнна планах тхо лоархІа де йиш йолаш дар йолаш йолча таронех бизза пайда а эцаш къахьегам вІаштІехьбаьккха хинна баларе.

Аз кулгалдеча арматурщиккий бригада керттера декхар — хургйолча конструкце каркас хьаяр, кердача хьисапе сварка а еш, арматураш вІашагІйоахкар. Йоккха говзал йолаш хила веза из болх беш вола болхло, хІана аьлча, отход кІезигагІа хургйолаш арматураш хьатеда а, иштта хьатедарал совгІа технологе дІадеххача бесса нийса вІашкаоттаеш сварочни болх чакхбаккха ха а деза.

ЙІайхача моттиге бе безаш, атта беце а сиха хьаІовш болх ба из, чам бенна къахьегаш боахкача хана, дийнахьа цкъа е шозза юкъагІа ца боахаре. Масала, бетонни цехо цемент дІаозача хана компрессоро дерригa фо дІаоз, хІаьта кердача хьисапе сварка еш йола ерригa станокаш из бахьан долаш диззача сахьата совца езаш хул тха. Цо белх ца беш довча сахьатах иттнегара пхийттанега кхаччалца йолча изделена каркасаш хьаергъяр духьал тха цхьан бригадо. Цу цехе къахьегаш йолча арматурщикий шин бригада болх а зехьа бов из бахьан долаш.

Из гІулакх тхона Іеткъа а ца Іеш завода массайолча цехаша хьадечоа Іатиъ, хІана аьлча, арматурщикий къахьегам лерттІа дІабахарга хьежжа мара процесс дІаяха йиш йолаш яц.

Цудухьа оаха дуккхаза кулгалхошта тІакхихьад из дош, делкъийга болхлоша хІама дуача хана цемент хьапъувзар дехаш, бакъда, гІулакх хувцалуш дац. Цунах кхетаде доагІа, производства юкъарча гІулакха кулгалхой башха сагота ца хилар, тхоашта йолча гІойленна оаха из дувцаш санна хет царна.

Коллективни подрядагІа болх беш тха яр а тІехьа дІалаьрхІача кхо бригада я заводе. Бакъда, вешта царнеи къаьнача методах къахьегача бригадаштеи юкъе малагІа башхало я ховш дац тхо, хІана аьлча, духхьал из цІи лелаяр мара цу кхаь бригада балха тІа ер ма дий аьнна хувцаденна хІама доацандаь. Сона хетаргахьа духхьал цу тайпа бригадаш заводе я апийтар духьа техка цІераш я уж.

Заводе цхьа болхло короргвац ше кхоачашбе лерхІача балха комплексни план йолаш. Из хилча дика дар, хІана аьлча, цо шийна хьалхе белгалдаьккха хьалхашка оттадаьр кхоачашде гІертаргвар из, балха тІа ка а яргъяр цун.

Предприятешка шера цкъа хІаране балха моттига аттестаци яра лаьрхІа йола мероприятеш чаккхйоах. Из тхо долча долаш дац. Бакъда эггара хьалхарчарца из ха декхарийла-м тхо дар. Фу пайда ба цун, цу гІулакхашта боагІаш бола теркам тІаоза а уж чаккхдаха а тха парторганизаци а профком а сагота ца хилча.

Производственни дисциплина а ла йиш йоацача бесса во хилар хьахьокхаш дола масалаш а да. Царех лархІа деза, укх тІеххьарча хана 51 болхлочо цхьаккха бахьан а доацаш прогулаш яр, формовщикаш Ш. Цуруев, Ш. Исмаилов, рамщик И. Кирюшин медвытрезвителе кхачар. Дукха хул балха тІехьабусараш, корта бохабу малар мелараш. Из бахьан долаш касткаста брак хул. Цудухьа, ерригa таронаш оарцагІ а яьха, масане цхьана завода болх тоабича бакъахьа хет сона, майрра гІишлонхошта бІарахьажа йиш хургйолаш.

А. МУСЛУЕВ,

«Чечингсельстрой» чуйоагІача аьшкабетонни конструкцеш еча завода бригадир.

Малара духьала—лира къовсам!

КЪАРАКЪА ХЬАЬШИЙ

Грозненски медвытрезвителa чувоаллача аьтта оагІорахьа хьалтеха доал «Маларца тІом!» яха стенд. Хьажал аккхарга! Шоаш ма барра ераш ба-кх ераш» яхача дешашта кІал доахк молаш багІаш, менна баьнна, сага сибат дайна, лийга бадараш тІабоахка сурташ.

Царна цкъа бІарахьежача тоъам ба малар а цунца хьоашал долаш мел бараш а дегазбала. Иштта, къаракъо сага а обществана а деча зенах лаьца дувцаш хьалтеха доахк укхаза кхыдола сурташ, лозунгаш, стендаш, плакаташ.

— Эггара хьалха къамаьл хул са медвытрезвителa профилактика кабинета начальникаца Антонова Зоя Ивановнаца:

— Оалаш да: къахьегамо маймалах саг вавь, бакъда, маларо сагах маймал ду, — дІадоладу Зоя Ивановнас ший къамаьл. — Молаш вар шийна тийшаболх баь Іац, доккха зе да цо дезала, гонахьарча наха, обществана деш дар.

Цу гІулакха дукхагІа долча даькъе бехке бу вай республикера торговле болхлой. Хьо дІа мел хьежача я вайцига малар дохкаш йола предприятеш, тикаш, ларекаш, кхыйола къаракъ мерздеш йола моттиташ. МиІ-миІинг мел йийнча. Сенна эш из? Во мел дар наха мерзде гІертилга хул цох. ХІанз аха да, Іалаьмате йІайха я, бер долаш а доацаш а аравала городе: бера а хьайна а яа морожени, мала хий корадоагІаргдац хьона, бакъда, хьамаацца шортта хургья оза гІаьле, мала къаракъ, чхьагІар, йий, кхыдола корта бохабу малараш.

Дукха я вай городе йий дохка ларекаш. ДукхагІча даькъе цигара хьаьший ба вытрезвителе нийслураш а.

— Ер шу дІадоладелча денз масса саг хиннав вытрезвителе? — хетт аз.

— Укх шера биъ бетта хиннар 3110 саг ва, — йоах Зоя Ивановнас.

Царна юкъе ба ГРМЗ, В. И. Ленина цІерагІча, консервни, А. Шерипов цІерагІча, ЧИУС ГЗЖБК, «Красный молот» завода болхлой. Царех хьалхале «Красный молота» завода болхлошка я. Биъ бетта цигара 87 болхло хиннав медвытрезвителе. Завода администраце а общественни организацеша а терко е езаш хІама да из.

— Шун клиенташта юкъе бий массехказа укхаза «хьоашалгІа» нийслураш а? — дІахо хетт аз.

— Уж а тоъартболаш ба, — йоах Зоя Ивановнас.

Масала, ЧИУСа ГЗЖБК слесарь Перевалов Владимир Ефимович диазза хиннав. Эльтуев Мовли Усманович — шозза, Ужахов Уматгири Мовлиевич — шозза. Ба рекордсменаш а: масала, Бачулаев Владимир Мухадинович 1983 шера цхьайттаза, дахача шера диазза, хІаьта укх шера шозза хиннав укхаза. Фарманиди Владимир Григорьевич дахача шера пхеззен укх шера шоззен хиннав.

— Кхалнах хулий шо долча?

— Хул, укх шера хьалхарча биъ бетта 26 кхалсаг йоалаьй.

Массехказа хиннай вытрезвителе 1952 шера яь Хайрулова Эльмира Керимовна. Кхаь бера нана я из. Цхьанне 10 шу да, вокхан 4 шу, кхоалагІчун 1 шуи 7 бутти мара баьннабац. ЗІамига бер хиларах массехказа дІа а ахийтай из. Иштта, массехказа хиннай укххаза торговле министерства РСУ болх беш хинна, бакъда, хІанз цигара дІаьнна 1948 шера яь Индербиева Зурпа Газиевна. Шозза йоалаьй вытрезвителе Урус - Мартановски райбольница лор-гинеколог, 1945 шера яь Алхаева Румиса Соляховна.

Укх тІехьарча шерашка массехказа вытрезвителе нийслуш ва Нохч - ГІалгІай АССР моттигерча министерства химзавода, керттера инженер хинна Шевелев Юрий Васильевич. Вар из цига со нийсвеннача дийнахьа а.

26 мая вытрезвителе бийсаш яьхар «Грознефта» УТТ шофера Дуюнов Сергей Анатольевича. Итт ди а даьккха Баку командировке а хинна цІавеначара кхаьчавар из цига. Вар укхаза 1570 яхача автоколонна шофер Саламбаев Олег Зайндинович. СССР 50 шу дизара цІерагІча заводе цхьан хана цІи хеза вовзаш хинна инженер, хІанз пенсионер Райсенин Элис Матвеевич, цхьан хана № 2 йолча юкъерча школе хьехархо хинна Сазонцев Иван Николаевич, кхыбараш.

ВІалла товш а доагІаш а дац коммунисташа, кулгалхоша тІехьдаьккха къаракъ молаш хилар. Масала, дукха ха йоаццаша менна а болаш, медвытрезвителе хиннаб «СевКавгипроводхоза» керттера геолог Б. А. Халнулин, СГПТУ-3 мастер Е. Н. Евдокимов, автовокзалий объединене контролер М. В. Идолбаев. Уж берригаш коммунисташ ба Цар кулгалдеча наха дІаэцаргдий цар дош? Дац.

Б. АБАДИЕВ.

ЗУЛАМ ДОАЛАШ...

Малар... Из цІи яьккхача сона лагабох цо хІалакбаь дукха нах, бой хинна диса бераш, моарой боацаш биса истий, воІах ваьнна да. Халахете а, тахан кІезига бац уж вайна юкъе.

Халкъо цІаккха лоархІаш хиннабац, къаракъа тІехьбаьнна лелараш. ДІаваккхал дІа, целангхо аьле футтарву из тайпа саг. Уж тайпа нах хІанз дукха баьржаб.

Со зІамига волча хана доккха эхь дар зІамсага, менна а волаш, шийла воккхагІчоа духьала вахар, ше меннаволга дІахайтар. ХІанз, дукхагІча даькъе, ше меннилга гучадаккха гІерташ хул цхьабола нах.

Хьаьша, вовзар-везар чувеча истола тІа къаракъ ца хуле, даарах дош хетац. ЦаІ вале, а, шиъ-кхоъ вале а, долаш дола малар, мел из дукха хиннадар аьнна, кхоачаде гІерташ хул, кІеззига мела а менна кхоачамбаь ца Іеш.

ЦІагІа а балха а цунна тІехьбаьнна нах дукха ба тахан. Балха дисциплина телхаераш, лерттІа болх ца бераш, цунца хьоашал тессараш ба. Общественносто, воккхагІчо, гаргарчо, кхыча наха яхар дІа ца эцаш лелаш дукха доттагІий ба къаракъа. ТІаийцача законо царгара дизза жоп хьадехаргда.

Из хиладезаш дола дукха ха яр.

Закон кхоачашдар — вай массане керттера декхар. Къаракъа тІехьбаеннаращца лира къовсам лоаттабе беза.

М. БУЗУРТАНОВ,

тІема а къахьегама а ветеран, Насыр-Корт.

Ленински тІехьале

ДАИМ ДАХАРГДОЛА БАЬЧЧА ДОШ

1919 шу. Граждански тІом. Моцал, беха боахам... ТІалатташ хало яр къопача Советски республикана. Цу хана тІадиллар В. И. Ленина кепайоазон произведенешца Іалашдара а уж дІайоаржаяра а йолча Центральни агентства заведующена Б. Малкина агитаценеи пропаганданеи оаз дІаязъеча техникахи граммофонни пластинкехи пайда ийбелга. Мехка баьхача наьха доккха дакъа йоазув ца ховш ма дарий, хІаьта кепайоазон издавеш а кІезига яр.

«Владимир Ильича, — дагаух Малкина, — геттара боккха теркам тІаухийтар граммофонни пропаганда гІулакха, хІаьта ма могга гІо а дора тхона из чоалхане а хала а гІулакх вІаштІехьдаккха». Ялхайттазза къамаьл даьд Ленина оаз дІаязъеча аппарата рупора хьалхашка. Цун къамаьлаш хулар эггара бІарзагІа долча дешашта хетадаь. Из гуш да цар керта йоазонех а: «Къахьегама дисциплинах», «Транспорта болх барах», «Къахьегамхой помещикийи капиталистийи Іоткъама кІалхара миштa боахаргба». «Радиога гІолла Бела Кунаца льча переговорех бола хоам», «З-гІа Коммунистически Интернационал». Хьалхара къамаьл дІаяздаьд 1919 шера 29 марта, тІеххьардар — 1921 шера 25 апреле.

Духхьал 1919—1920 шерашка арахийцаяр баьчча къамаьлаш тІадола ах миллион совгІа пластинка, уж арахийцай цул тІехьагІа а. ЦІаста матрицаш (пластинкаш хьаеча чІоагІа эшаш йола прессформаш) чІоагІа талхай, тишъеннай. Къахетам баьбац хано матрицаш хьаяра эшаш йолча оригиналех а. Пхийттех шу даьлча низткъа мара къоасталуш а яцар В. И. Ленина оаз. Цудухьа баьчча даь къамаьл тІехьенна а хилийтара 1934 шера грампластинкай треста центральни лабораторе дІадоладир телха записаш юхаметтаоттаяра балхаш.

Эггара хьалха эшаш хиннар яр «микрохирурги». Микроскопаца хьажа а хьеже, шаьра йоацаш моттигаш нийсъелча (шорал массанахьа а 15 миллиметр гаргга долаш хила деза канавка), йиткъигача болата резецаца дІайоахар гравера тІайнжа хІамаш. Из бар Іалаьмате чІоагІа теркам тІабахийта а лоралуш а бе беза болх, кхаь минута йола запись бІаь метр гаргга йІаьха ма йий! ХІаьта цунна тІера дІадаккха дезар массехк бІаь сакхат!

Амма иштта дІадоахар эггара чІоагІа хоалуш а сомагІа а дола сакхаташ. Фонови гІар-тата (кхыметтел дешашта юкъерча паузашка а) дусар. Уж дІадахара пайда ийбир лаьрххІа хьаяьча электронни устройствах.

Шин пластинка тІара Ленина къамаьл сов сиха деш санна хеталуш дар. Кхерам эттар, запись минута 78 оборот йолча сухалца ца яь хила а, хІаьта из бахьан долаш оаза лакхал толхаяь а хургхиларах. Хьаера цу аппаратаца яь музыкальни записаш. Царга ладийгІача эксперташта гучадаьлар: воспроизведене сухал записа сухалга хьежжа хилар. Хетаргахьа, шийі дерригa къамаьл кхаь минута йолча пластинка тІа дІатІадахийтара, В. И. Ленина къамаьл сихагІа деш хинна хила деза.

1938 шера йоккхий тиражаш а йолаш араяьлар цу ханарча техника из хІама де йиш хулийташ хиларга хьежжа юхаметтаоттаяь йола ленински къамаьлий шин пластинка. Царех цхьанне тІа дар «ЦІеча Эскарга даь кхайкарал» (ши дакъа дола), вокхан тІа — «Миштад Советски Іаьдал?», «Ерригроссийски Центральни Исполнительни Комитета председатель новкъост Яков Михайлович Свердлов дагавохар».

ДІахо ле лаьрхІа хинна балхаш юкъагІдаьхар тІемо. 1947 шера мара болабаланзар специалисташ хьалха тоае вІаштІехьдоалаш ца хинна записаши темаши юхаметтаоттае.

Цхьайола оригиналаш сийтта а сийтта уж лекхача хана маха наькъилга чура хьалелхаш шаьра йоацаш а яр. Уж юхаяйир сухал зІамига хургйолаш (минута 33 оборот) арахьара гІартата, фон кІезигъеча кердача винилитови пластмассах яьча диска тІа.

Хьаяь оаза тембр бокъонца йолаш хиннача мел гаргга я хара, специалисташ кхайкар цхьан хана В. И. Ленина къамаьлага ладийгІа болча нахага. Царга дехар дир тоаьча вариантех малагІа я бокъонца йолча ленински оаза дукхагІа тара яр хьаала аьнна. Нагахьа санна къовсамаш дувлаш моттигаш хилча, ладувгІар записа кхыча вариантешка (уж ерригаш а 140 яр). 1950 шера араяьлар ялх юхаметтаоттадаь къамаьл тІадолаш йола кхо пластинка.

Уж даим яхийтара, цу хане а белгалйир матрицаши оригиналаши цІастах а ца еш, дуккха чІоагІагІа долча а дуккхагІа дахача а мукх ца дуача никелех яра способ. Никелеви оригиналий комплекташ дилла лелае дІачуеннай КПСС Центральни Комитетерча марксизма - ленинизма Институте, цига уж лоаттаю къаьстта белгалъяьча температура, тІоадала хьалашка.

Магнитофонаш, микрозаписаш (дуккхача хана лекхалу пластинкаш) араяьлча таро хилар кхы а лакхагІча технически боараме болх дІахо бахьа, хІаьта 1962—1963 шерашка оригиналаш тІара а пластинкаш тІара а В. И. Ленина къамаьлаш юха дІаяздир магнитни ленташ тІа. Цу тІара дІаяха аттагІа я цу юкъе хила ца езаш йола оазаш — духхьал цхьан «ЦІеча Эскарга даьча кхайкарал» тІара дІаяьхар уж масала, пхи бІаь совгІа.

Иштта, юхаяздаьд дерригa арадаьнна хинна къамаьлаш, юхаметтаоттадаьд массехк кхыдараш а. Цул тІехьагІа, хьалха санна, эксперташ хьийхаб. Массане къоабал а деш, бокъонца йола Ленина оаз ер я-кх аьнна соцадале, цар ладийгІад дуккхача вариантешка! Цудухьа дуккхача хана лекхалуш йола революце баьчча бархІ къамаьл тІадола пластинка 800 эзар экземпляр тираж а беррига мехка гІолла дІаяхай.

ХІанз а дерригаш хьакорадаьдац дІаяздаь хинна В. И. Ленина къамаьлаш. Уж лехаш хиларах дуккхаза хоамаш даьд газеташ тІа а радиоца а. Массехк шу хьалха, цу тайпара радиопередача хезача шоай цІеношкарча пластинкашка хьежай ленинградски дешархо Новикова Таня. Цунна корайьй лехаш йола ши пластинка. Геттара воча хьале хиннай пластинкаш — сийтта, наькъилгаш тишденна (хетаргахь дукха кхестаяь хиннай уж), цаІ яьттІа а хиннай. Цу мах баь варгвоацача дискашта ца ховш а зе ца дара духь-духьа яздара радиусаш а йолаш долча алмазни маьхий гІонца юхаязъяьй специалисташа оаз магнитни пленка тІа. Ховш да, цу тайпарча балха хьадда йола опыт йолаш яр, амма селла во записаш цІаккха а нийсъеннаяцар. Болх бе йолаялийта йийзар ерригa эггара кердагІйола технически средстваш, юкъейоалайнр хІанзарча ханара чоалхане гІартата дужадергаш. Цудухьа къамаьлаш юхаметтаоттаде вІаштІехьдаьлар.

Юкъ-юкъе сеца а деш, шовзткъа шу совгІча хана деш латт В. И. Ленина къамаьлий записаш юхаметтаоттаяра тІадерзадаь балхаш, цхьаабкъда, тахан а чакхдаьннадац уж. Корадаза да, масала, «Транспорта болх барах» къамаьла шоллагІа дакъа... Из лохаш да.

Сергей МИНДЕЛЕВИЧ, (АПН).

ПИСЬМОШ

РЕМОНТ ГАЬНАЯЬННАЙ

1984 шера декабре город Малгобека автостанцена капитальни ремонт е йолаелар Малгобенски ремонтно-гІишлон управлене. Цхьабакъда, хІанз а тІехь автостанци тоаль баьнабац ремонтникаш, карадерзаде деза балхаш 3300 сома боараме мара доацаше. Кхоалеш, гІандаш дах уж йисте ца балар бахьан долаш малха, доагІан кІала латта безаш хул хІанз бокхий нах, бераш, кхалнах, инвалидаш. ХІаьта шоаш хьадер а геттара во ду РСУ болхлоша. Масала, юха хьакха дезаш да ийнаштеи панелаштеи басараш, яь штукатурка хІанзле пенагІа хьа а ювлаш Іолегаш латт. Амма, цу гІулакха шек бац ремонтникаш. ХІана аьлча, царгара доагІар хьадехац горисполкома кулгалхоша.

Маца яь яргья-теш селла йІаьхьъяь ремонт? Малав из дош цкъа хьдда къоастадергдар?

Х. БОКОВ,
Я. ХАРСИЕВ,
город Малгобека автостанце диспетчераш.

МАХ БОЛА БИЙДАЛ ЙОАГАЮ

ХІара денна Іуйрийна е сайрийна, «Березке» йоаллача № 102 йолча тика болхлоша отходаш, нувхаш, каьхат, полимераш, картонаш, кхыйола хІамаш йоагаю арахьа. Парех хьаухача хьажо, кІуро са дукъ тика гонахьа бахача наьха. Цунах наьха могашала доала зе ховш ма дий. Цхьабакъда, сона халахет, корзагІ-воаккхаш цхьаькха цхьа хІама а да — тика болхлоша гонахьара Іалам а наьха унахцІено а лораяра дола лаьрхІа паччахьалкхен Законаш ца лархІар, теркал ца дар. Цул совгІа, Іаьдало дукха соцамаш тІаийдаьд картонни тарахии хІамаш юкъехьерчаеча каьхатахи шозлагІа пайда ийбар хьакъехьа.

Цудухьа, сона хетаргахьа гІопленагІа хургдар из мах бола бийдал тика болхлоша паччахьалкхенна дІачутеларе. Цкъадале, Іаьдала а пайда хургбар, шозлагІдале, тикана гонахьа бахача наьха зене хьаж ла а езаргьяцар.

В. АЛОЕВ,
къахьегама ветеран, город Грозне вахар.

ДИКА ГІУЛАКХ ДУ

Ди тІехьа тоалуш, хозлуш йоагІа со яхаш йола Черноречье яха поселок. Цхьаннена тІехьа шоллагІа долаш урагІъухаш латт пхиъ-ийс этаж йола цІенош. ХІаьта дика вІаштІехьдоах укхаза бахача наьха хьашташ кхоачашдара тІадерзадаь хьалаш.

Иштта, карарча шера бІаьсти эксплуатаце дІаденнача ийс этажах латтача цІагІа хьалхаьрьяр дІалоац тайп-тайпарча наьха хьашташ кхоачашдеча бытовой учреждениеша. Укхаза чувеначоа йолаш я парикмахерски, кІадайи цІенийн хІамаш тоаю мастерске, фотоателье, химчистка.

Цу учреждений коллективаш дукхагІча даькъе къоначарех латта. Масала, химчиске аппаратчица йолаш къахьегаш я комсомолка Т. Ибрагимова. Дукха ха яц из укхаза балха этта. Бакъда, къахьегама тІера йолча йоІо лоаццача хана караерзайир ший балха говзал. «Экспремсс» яхача установка тІа тІехдина цІенъю наха дІачуенна хІамаш. ХІаьта керттердар да, из чубаьхкача нахаца безаме, эзделца хилар. Цу тайпара оамалаш йоахк коллектива берригача болхоех а. Цудухьа, шоашта деча гІулакха чІоагІа раьза болаш, гІадбахе дІаболх укхазара шоай тайп-тайпара хьашташ кхоачашдайта чууха нах.

А. СОРОКИНА,
город Грозне Черноречье яхача поселке яхар.

Кхоана—яйгача промышленноста болхлой Ди

КЪАХЬЕГАМХОЧО ДОККХАЛ ДЕР

Грозненски производственни швейни объединене хамаш тегача цеха цхьоалагІча участкана мастер Сержантова Зоя Константиновна керте латта диъ шу совгІа ха мара яц. Цхьабакъда, цу шерашка доахаш дола къахьегама толамаш башха-дика хиларах белгалъяьннай цун коллектив. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа советски халкъо йоккха котало яьккха 40 шу дузача цІейя сийна лерджача социалистически яхье дизза хьалхлеяьккхар цо. Цун производственни хьоакхамаша къаьгга хьахьонх укх шера июль бетта участка хІамаш тегараша пятилетка план кхоачашъергхилар. Из да цар шоай цІейна кийчдаь къахьегама совгІат.

Зоя Константиновнас дувц:

— Эггара хьалха са баркал ала безам ба сол хьалха укх участкана керте лаьттача, хІанз пенсе йолча Арзуманян Ларнса Багратовнана. Ший йоккха опыт тхона йовзийтарал совгІа, бартцхьоагІо йолаши яхье хьалха латташи йола коллектив я цо сога хьаеннар. Аз деш дар цо дІадоладаь дика гІулакх дІахо дахьар мара дац.

Тхона кхоачашданза даргдоаца закон а хинна дІаэттад дисциплина дика хилийтар, моллагІа бахьан а нийсденна цаІ балха воацаш висача цун метта дІа а этта болх беш хилар, нормаш дайм толаме кхоачаши тІехкхоачаши еш хилар. Цу гІулакха тхона новкъостал ду бригадни подрядо. МоллагІчун балха тІа аьттув баьлча массанена а цунах бокха кхаъ хул. ХІаьта болхлоех моллагІвар гІалат ваьнна балха тІа хьовзам хилча, дІахо из санна дар ца нийсдалийтара берригаш а сарцагІбоал. Лоацца аьлча, «цаІ массанена тІехьа, массава а цхьаннена тІехьа» яхача коммунистически принципах къахьегаш а яхаш а я тха коллектив.

Ер шу доаладелча денз цхьаккха бутт бисабац паччахьалкхен план цо кхоачаш ца еш.

Шоай балхах тІехдика кхеташ бола хІамаш тега мотористкаш ба укхаза къахьегаш бараш. МоллагІа керда балха вена саг безаме тІаэц цар, дуккхача шерашка цига къахьегаш хилча санна болх бе волалу. Кагирхой Іомалу къахьегама ветеранашкара, царна тара хила гІерт уж. ДикагІболча кагирхой хьехамчех ба Потапова Нелля Николаевна, Ерункова Ангина Нерсесовна, Комарцева Валентина Трофимовна, Кривулина Альфия Сахабовна, Ткачева Елена, Сержантова Людмила, Гурьянова Татьяна, кхы дуккха бараш а.

Къахьегама ветеранаша доахачарел эсалагІа дац участкерча къонча болхлоша доахаш дола толамаш а. Хьаэцаргья вай хІамаш тега мотористка Назиева Сацита. Ши шу мара дизадац из укхаза балха а ена къахьегаш йола. Цхьабакъда, цу лоаццача хана массе а тайпа операцеш караерзаьй цо. Цудухьа хІанз спецмотористка лоархІаш я из. ХІаьта из сийдола цІи моллагІча хІамаш тегача мотористкана луш яц укхаза. Иштта шоай балхах дика кхеташ, хьаьнала къахьегаш ба къона хІамаш тега мотористкаш Бейгиреева Рая, Сербиева Зарган, Цадаева Хьава, кхы дуккха бараш а.

О. ЕВДОКИМОВА.

Грозненски швейни производственни объединене чуйоагІача номер кхоъ йолча цеха коллективо толаме къахьег карарча шера. Кийча продукци арахецара пхе бетта план 104,8 процент кхоачашъяьй швейникаша. Планал совгІа цар тийгад кхо эзар ах эзар тайп-тайпара барзкъа. Цу цехерча участкашта юкъе шерра яьржача социалистически яхье хьалхе дІа ца хецаш хьайоагІа мастер Терновых Татьяна Александровна керте латта № 4 йола бригада. Цар тегаш йола маІача наьха хачеш дика тийга хиларца кхычарна юкъе белгала я. Иштта белгалданкха доагІа духхьал цу цхьан бригадо планал тІех цхьа эзар совгІа баракъа тийга хилар а.

СУРТА ТІА: (аьрдехьара аьттехьа) мастер Т. Терновыхи ОТК контролер З. Юсуповаи шоай балхах дагабувлаш латт.

И. ПЛИЕВА сурт.

Барттайна коллектив

Назрановски трикотажни фабрика цхьоалагІча цехе Джандарова Сержана кулгалду бригада белгала ювла йолаенна дукха ха яц. ХьалхагІа толамаш дика хиларца цІи хеза яр фабрике Дерсигоевас, Нальгиевас, Комурзоевас кулгалдеш хинна конвейераш, бакъда, 1985 шу доладелча гІоне каст-каста дикагІча оагІорахьа ювца яьлар из 48 сагах латта комплексни хІамаш тегарий бригада.

Бригадни совета члена, хІанз 1987 шера июнь бетта чотагІа хІамаш тегача Мархиева Зинас йоах:

— ЧІоагІа лоархІаме да коллективе барт хилар, цхьоагІо хилар, хІаьта дІахо мел эшар вІаштІехьдаккха йиш я. Иштта лоархІаме да балха ханах бизза пайда эцар а механизмашка боаггІача бесса болх байтар а. Из бахьан долаш тоадала доладеннад тха гІулакхаш.

Шоай профессиональни цІейна — яйгача промышленноста болхлой Денна накъайоагІаш Джандарова бригадо дош деннадар укх шера кхоалагІча квартала декхар из ди хьатІанхачалехьа кхоачашдеаьнна. ХІаьта 26 мае шоай деша бизза дай шоаш хилар хьахьекхар бригада членаша.

Джандарова Сержана бригада къахьегам дика вІаштІехьбоаккх. Балха ди йистедаьннача хана хІаранена хов кхоана ше малагІа балха операци еш хургья, цу гІулакха мел эша бийдал Іалашъю. Цудухьа Іуйрийна кхы хьем боацаш дІаболалу болх.

Фабрика ерригача коллективаца цхьана — «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама 27 декада!» яхача девизагІа болх беш я хІанз из бригада, цо тІаийцад керда, кхы а лакхагІа дола социалистически декхараш. Царна юкъера керттера пункт: 1985 шера план СССР Конституце денга — 7 октябрга кхоачашъергья.

Болаш ба Джандаровай бригаде шоай пятилетка кхоачашъяьраш а. Уж 11 саг ва. ХІаьта бригадир ше хІанз 1988 шера чотагІа къахьегаш я.

А.-Г. УГУРЧИЕВ.

ДАЬХЕННА — 700 ТОНН КОМСАШ

ЧІоагІа эсала леладаьд комсашта доал делга укх шерралца Шелковской районерча «Пионер» совхозе. ТІехьадувлийтар Іунал делга, лерттІа чакхдахацар агротехнически балхаш. Оасарах хьалийкъе латташ хулар комсий плантацеш. ХІаьта а цу низ болча культура хьувкъам лора. Масала, дІадахача шера 204 гектарах хІаране тІара укхаза чуийцай 20 центнер йолаш комсаш.

— Лазараштеи зе деча са доаллача хІамаштеи духьала молхаш тохаш новкъостал доре, — оалар дукхача комсаш лелаераша, — дика хьувкъаргйолаш яр ераш.

Комсашта Іунал делга тесса леладарал совгІа, Іулаца доацаш лела доахан хулар комсий плантацешка дажаш, гейдолгаш а тІехьа гІа дуаш, гаьнашта зе деш. ЛерттІа доал ца дар бахьан долаш хьал ца хулаш юсар дукха комсаш, хІара шера бІаьш эзар сом зе хулар боахама.

— Укх лаьтташка Іалаьмате дика комсий хьувкъам кхебе йиш яр, — дувц новкъа хеташ къона йоацача болхлочо П. Шовкуна. — ХІара гектара тІара 80-100 центнер йолаш а, кхы дукхагІа а комсаш кхее могаргда укхаза.

Из ала бокъо йолаш я П. Н. Шовкун. Украинера енай из вай республике. Массехк шера лаьрхІа еная р, хьайоагІача хана. ХІанз 23 шу да из укхаза яха а совхозе цо болх бу а. Къулбехьара хьаьна лаьтташ чІоагІа дезаденнад цунна, царех къаста лаьрхІа а яц. ТІехника къахьегаш я из хІана совхоза комсаш лелаеча а. Иизза караерзаьй керда говзал.

— Са сай коа а я кІезиг-дукха комсий гаьнаш, — дувц П. Шовкуна. — Дикка дукха комсаш яьлар сона — 1350 килограмм. ЧІоагІа раьза хинна чхьагІар доаккхача заводо уж дІа а ийцар, 650 сом сона ахча а луш. Гектара тІара хьувкъам лаьрхаІча 150 центнерал тІехбоал. Иштта хьувкъае йиш я комсаш совхоза плантацешка а. ХІана аьлча лаьтта а цаІ да, малх а цхьатарра хьеж.

Укх шера керда директор варца дикагІча оагІорахьа хувцамаш хиннад йоккха йоацача совхозе. Тоалала доладеннад совхоза производства деррига доакъош. Царна юкъе да комсаш лелаелга а. ДеррагІча Іай итташ болхлойи механизатораши хиннаб шпалера бІоагІий дІадогІаш, аьшкасаьрг дІатохаш, минеральни удобренеш товсаш, кхыдола балхаш кхоачашдеш. Шелковской районе хьалхарчарча 25-ча апреле чакхдаьхад укхаза комсий кхашкара эггара хьалхара балхаш.

— Сай нешаца цхьана укх шера подрядах болх бе лаьрхІар аз, — дувц П. Шовкуна. — Лелае тхога хьаеннай комсий ялх гектар. Хьалхара оасар а долаш, кхы мел дола балхаш чакх а даьха, хІанз сов тІаьнна ткъовронгаш дІайоахаши шозлагІа комсаш хьалъехкаши да тхо. Цунца цхьана оаха чакхдоах комсий кІотаргий нийлхал дІаяккхара дола балхаш а. Тхоай ерригача таронашка а хьежа, оахош лелаеча хІара гектара тІара 50-60 центнерал кІезигагІа йоацаш комсаш чуэпа лаьрхІад оаха. Кхы а дукхагІа яха а мег, хеттача тайпара аьттув боале.

— Са звеноца 15 саг ва комсий 78 гектар лелаеш, — дувц дукха комсаш лелаяра опыт йолаш йолча Е. Асхабовас. — Хьинар ца кходеш къахьегаш ба берригаш а. План тІехкхоачашъеш комсаш кхее лаьрхІа да тхо укх шера. Иштта лерхІ соца болх беча комсаш лелаераша Дж. Салмановас, З. Оздамировас, Т. Асхабовас, кхыбараша а. Іалаьмате боккхача лоархІаме да хан-ханнахьа комсий плантацешка лазараштеи зе деча садоаллача хІамаштеи духьала молхаш еттилга. Цох тийша да дуккхача даькъе комсий дика хьувкъам кхебелга.

Кулг-кара комсаш лелаерашта дика новкъостал ду механизатораша Асхабов Хьасана, цун гІончаша Хасамбиева Гульнарас, Джабраилова Тумишас, трактористаша Сатиханов Майрсолтас, Готиев Вахарбе, Бэймуратов Руслана, кхычар. Цар чакхдаьккхад комсий мугІараш юкъе культиватор йоаккхилга. ХІанз комсашта шозлагІа молхаш тохаш а ба. ХІара дийнахьа цаІи ахи — шиъ балха норма кхоачашъеш овсаре къахьегаш хьабоагІа уж.

— Укх шера хьинар айденна къахьегаш ба тха комсаш лелаераш, — йоах совхоза директора Э. Идрисова. Дика леладу цар комсашта Іунал делга. Тхо деррига тийша да план тІехкхоачаш а еш, ворхІ бІаь тонна совгІа комсаш оахош паччахьалкхенна дІалургхиларах. Кхачанна дикагІа лоархІача сортех йола комсаш дІайогІаш кхы а шеръе лерхІ оаха совхоза комсий плантацеш.

П. ПОЛОНКОЕВ.

КЕРДАЧА ТОЛАМАШКА

Съезда къахьегама совгІат кийчдара социалистически яхье яьннача «Сунжанефть» мехкдаьттеи гази йоахача управлене бригадашта юкъе дикагІа толамаш доахаш хиларца белгала я Аушев Хасмухьмад керте латтар. Пхе бетта планал совгІа 210 тонн «Іаьржа дошув» даькхад цо. Балха ханах, чурча таронех бизза пайда эцар бахьан долаш 5 бетта кхояьй дуккха химреагенташ, доагор. Иштта цо кхояьй 30 эзар киловатт - сахьат электроэнерги, къахьегама овсарле планагІа йоагІачул 7,2 процент лакхъеннай.

Хьалхашка латтача декхарех тІехдика лоархІабеш хиларца, белгала ба укхаза бурувдеттараш Катков Владимир, Белоусов Александр, бурувдеттарий гІончаш Г. Михайлюк, В. Ковалев, кхыбараш.

Социалистически яхье хьалхалаттараша, КПСС областной комитете хиннача вІашагІкхетаре дакъа лаьцараша берригача къахьегамхошка даь кхайкарал къоабалдеш хьал а лаьца Аушева бригадо тІаийцад керда социалистически декхар: мехкдаьтта даккхара шера план стахановски болама 50 шу дизача денга кхоачашъе, хІаьта шу чакхдалале кхы тІа 350 тоннал кІезигагІа доацаш планал совгІа «Іаьржа дошув» даккха.

У. ШОВХАЛОВ.

ДИЗЗА КХОАЧАШДУ

«КПСС XXVII съездана — хьинареча къахьегама 27 декада» яхача девизагІа шерра социалистически яхь йоаржаяьй «Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте ремонтникаша. Дерригача технико-экономически хьокхамий пхе бетта план толаме кхоачашъяьй цар.

Ремонтникаша дукха балхаш чакхдаьхад «Грозэнергона» а «Дагэнергона» а чуйоагІача районни энергетически управленей теплоэлектроцентралашка, гидроэлектростанцешка. Карара шу дІадоладелча денз цар капитальни ремонт яьй кхаъ турбинанеи пхе котлоагрегатаи.

Къаьстта дика къахьегарпа белгала я А. Цатурова, В. Нетребас, А. Тааева, Н. Ягодкинас кулгалду слесарий - турбинистий, котельщикий, электрообмотчикий бригадаш. Иштта дика болх беш хьабоагІа Октябрьски Революцеи Къахьегама ЦІеча Байракеи ордений кавалер вола аьшкапхьар Н. Калашников, боккхагІбола мастераш, Н. Трегубов, П. Матюшкин, дефектоскопист Н. Мартыненко, сварщик Ю. Решетов.

Х. СУРУДЖАНЦ,
«Грозэнерго» оператор.

БоагІачул совгІа мухь тІабетта...

Шерагара - шерага Грозненски локомотивни депо дукхагІа хул деза мовхьаш кхухьа цІермашинаш лелаераш. Ер шу доладелча денз тайп-тайпарча мурщрутех дІа-юхайнгай 900 беза мухь кхухьа цІермашина. Ах миллион тонн нормал совгІа мухь а бихаьб цар.

ДикагІвола машинист лоархІаш ва Ерменко Владимир, цо дІа-юхайнгай езагІчарех йола 35 состав, нормал совгІа 20 эзар тонн мухь дІа а хьош.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ФРГ. Кельне, Гамбургеи, Франкфурт-на-Майнеи хиннай политически партей, машара тІехьа барий объединеней, болхлойи студентийн, антифашистски профсоюзни организацей викал волча 75 эзар совгІача саго дакъа лаьца йола митингаши демонстрацеши. «Кортамукъале ялара 40 шу дизара — ак тІемаи фашизмаи»! яхача девизагІа чакхъяьннай манифестацеш.

СУРТА ТІА: «Советски Союзаца доттагІал! Соцаде тІема кийчо елга! Ракетий метта болх!» — иштта яр Кельне хиннача демонстраце цхьа лозунг.

В. ГЛУХОВА сурт. (ТАСС).

Афганистанеи Никарагуаи моастагІа цаІ ва

Лоаццача хана — 1984 шера алхха массехк бетта — са вІаштІехьдаьннад лотаенна йоагаш йолча укх дунен тІарча шин моттиге хила: Манагуаи Кабулеи. Сона бІаргадайнад, шоай географически а исторически а хьалех уж мехкаш — Никарагуаи Афганистани эргаш хиларга хьежа, 70-гІа шерашь чакхдоалаш тайп-тайпарча хьалашка котъяьнна ши революци дегІа мишта йоагІа.

Никарагуа кхаьчача се цІагІа йолаш санна хетар сона: португальскичоа гарга бола испански мотт, аьхки тхачоа тара бола хаоттам, дукхаенна вІаши гарга йола культурни тІехьале. Афганистанера мотт, оамалаш, Іалама хьалаш, хаоттам — из деррига сона керда, со иланза дар, цига сона кІезиг-дукха наьхацига йолаш санна хетийташ.

ХІаьта а цу эгалонашка хьежжа доацаш, Афганистанеи Никарагуаи бІарго йиш я дукха цхьатара дараш а, уж сурташ хургда са уйлашка со дийна мел йолча хана.

Никарагуа со яхаяр сандинистски герзашца кийчдаьча низий тІема вертолетаца Блуфилдсера, хІаьтта Эден Пастора контрреволюционни бандаш дІаьхача Сан-Хуан-дель-Норте кхаччалца. Коста-Рикацарча доазон йисте улл Сан-Хуан. Афганистане а аз никъ баьб къама эскара тІема вертолетаца, Кабулера Панджшер яхача чІоже кхаччалца. Вахаре боккха стратегически лоархІам болаш йолча цу районера контрреволюционни бандаш дІаьхаяр со укхаза ялехьа массехк бутт хьалха.

Блуфилдсера Сан-Хуане тхо долхаш, тхона кІал хинна массе а хана баьццара латта, дукха лакха йоаца хьунаш кІезигагІа кхерам болаш яцар Кабулера Панджшер чІоже долхача наьхъа тІа вІалла кхоача ца луш хиийттача лай кІай кийнаш тІатохкаш долча лоамий довкъел.

Сан-Хуан-дель-Норте дІаяланза молха хьаж, байнараш дІабехкача керда каша боарзаш, массанахьа гуш яр дукха ха йоацаш хиннача тІемий лараш. Панджшер чІоже, зІамигача юрта дукха бІаргагуш яцар тІемо йохаяь моттигаш, хІаьта къовсам латтилга гуш дар, наггахьа бийсашка дукха гаьна йоацаш дІа-хьа еттача топий таташа эгадора корий кизгаш.

Никарагуа со хиннача моттигашка лаьтта ядаш яьсса гезаш яр, наха хьахьувкхаш йохаяь школаш, медицински пункташ, библиотекаш яр. Эггара хьалха уж объекташ я «контрасаша» йохаераш. Цар кулгех бовраш а — керттерча даьъесийлахьа революционни никъ хьабена, берриге низ мехка керда вахар хьалдара дІалуш хинна нах ба. Афганистане а массанахьа бІаргагора кхийса яьнна яьсса гезаш, массанахьа дувцар бандиташа йохаяьча школех, больницаех, библиотекаех. Укхаза а террорах бовраш керттерча даькъе лораш, хьехархой, специалисташ, политически деятелаш бар.

Никарагуа кулгалхой нахаца вІашагІкхийттача моттигашка хиннай со. Укхаза политически лидераш кабинеташка багІац, халкъа гаргІа хила, наха эшар фуд ха, из царга шоашкара хьахаза гІерт. Афганистане со хиннай министрацеи бехктокхамеча болхлой группацеи наькъа лелаш. Чоалханеча хьалашка, Іоажалах ца кхераш, гаьнарча юрташка ухаш, цига бахача нахаца къамаьлаш деш, цар гІулакхаш, хьашташ довзаш бар уж.

Шинна а мехкара халкъаш дешара, говзалаш караерзаяра метта, деррига гІулакхаш юкъагІа а дита, герз бе а делла моастагІчоа духьала латта дезаш да. Шинна а мехка кулгалхошкарен мугІарерча нахагарен хьахозаш хиннараш цхьа дешаш дар: «ТІом бецаре дуккха а дикагІа дахаргдар тха халкъ...» «Укхаза оаха хьалъяьяр школа, цхьабакъда «контрасаша» йохаьй...» «Укхаза медпункт хьалъеш да тхо. хІана аьлча, хьалха хиннар душманаша йохаяьй».

Малаш ба уж бандиташ — душманаши «контрасаши»? Ийи-теш цхьаккха тайпа башхало. США-на гІаж кхоссал мара гаьна йоацаш Юкъерча Америке уллача Никарагуа моастагІаштеи Азена юккъе уллача мехка — Афганистана моастагІаштеи юкъе? Яц, цу шинне а моастагІа цаІ ва, из моастагІа — американски империализм я.

Афганистане а Никарагуа а революцена керте эттараш ба, шоай халкъий лоІам бовзаш, цунна эшар фуд ховш. ДукхагІболча наьха духьа лоаттабеча эггара халагІча къовсама шоай низ, хьинар, хьаькъал дІадала кийча бола нах. Шоай вахара керттера декхар лоархІ цар шоай мехкаш тІехьадисача таханарча заманга «лоаладар», уж социальни нийсхо йолаши толамца дегІаухаши хилийтар.

Цунна духьалъяьннай США правительство. Цо тІаэцац Никарагуа къам мукъадаккхара Сандинистски фронт а Афганистана халкъа-демократически парти а. Шоай халкъаш къелахи лоаллаттарахи мукъадаха царна бокъо ца яла гІерт из. США правительство гІерт кхачан продукташца, фусамашца, медицински гІулакхашца шоаш Іалашбе, деша, лоацца аьлча, хьакъ долча тайпара саг вахара йола бокъо цу халкъашкара дІаяккха.

Цудухьа Никарагуа а Афганистане а са къамаьл хиннача тайп-тайпарча динах тешаш болча наха яьхар цаІ дар: дала, йоахар цар, саг кхеллавац хІама ца ховши къе волаши вала, хьайбана тара.

Цу шин мехкарча наха лерхІ, революцеи динеи васкеташ вІашагІкхетт, нагахьа санна цар нийса мах бича. Нагахьа санна Христосеи Мухьаммадеи хьийхача тайпара уж кхетадича, динах шоай гІулакхашта пайда а эцаш харцои нийсхо йоацилга даим хилийта гІертача доал деча классаша яхача тайпара а ца кхетадеш. Цу шинна а мехка сона бІаргадайра ди бохабе гІерташ цхьаккха саг воацилга, дина гІулакхаш леладераш революционни Іаьдалий викалашца барта болга.

Со Никарагуа хиннача хана бацар американски салтий. Цхьабакъда, укхаза бар США гражданех бола наемникаши шоай халкъа моастагІийи, керттерча даькъе хьалха сомосовски хуллаш хиннарех бараш. ВІашагІкхийтта Штаташ я царна мах телар, уж Іомабер, герзаца Іалашбер. Цу тайпара наемникаш ба Афганистане а — США Іомабеши мах телаши болча «гІайттарий» бандаш.

Афганистане сона бІаргадайра советски эскараш. Уж да цун правительствас дехарах, революционни халкъа къахьегам лорабе гІо деш. Шин мехка юкъерча суверенни договора хьалех доаггІача тайпара да из, советски тІема контингент Афганистане вІалла а кхачалехьа деррига дуненна ховш а долаш. Цу советски эскарийи укх тІехьарча ткъаь шера Доминиканайски республике, Вьетнаме, Гренаде чухьийлха хиннача США эскарийи гІулакхашта юкъе лоархІам болаш ши башхало я. Хьалхаръяр: советски эскараш Афганистане да бокъонах йолча цун правительствос дехарах. ШоллагІъяр: советски эскараш Афганистане да, афгански халкъ къеи тІехьдиса леладара а доацаш, саца ца тугача моастагІчох из лораде, дикагІдола вахар хьалде цунна новкъостал деш.

Дунен тІарча пресса дукха дувц Афганистанерча советски бІухоех. Цхьабакъда, цар цхьа дош алац, революци ялалехьа 97 процент дешар-йоазув ца ховш хинна афгански халкъ экономически а культурно а дегІаахарца дувзаденна деррига декхараш кхоачашдеш болча советски граждански специалистех.

Ховш долча бахьанех цар ца дувцаш да цхьаькха бакъдар а, из да лархІа хала долаш дукха руакъа Афганистане а Никарагуа а нах боабараи моттигаш йохаяраи эскалаци ярга США-с дІаухийташ хилар. ХІаьта Советски Союзо дукха руакъа дІаухийт Афганистане школаш, предприятеш, больницаш, шахташ, тІаьш, плотинаш, наькъаш, кхыйола объекташ хьалъяргеи юхаметтаоттаяргеи.

Никарагуа а Афганистане а сона яйнай тІемо йохаяь моттигаш. США-с хьаллоацаш йолча контрреволюце кулгий гІулакх да из. ХІаьта цу шин мехка хьалдаь, халкъашта накъадоалаш мел дар США цхьаккха тайпара гІулакх долаш дац: цар цхьа шай деннадац цу гІулакха.

Никарагуа дукха лоархІаме объекташ яр малхбузехьарча мехкийн социалистически паччахьалкхенийн (царна юкъе Советски Союзи Кубеи а йолаш) новкъосталца хьалъяь, цхьабакъда, цхьаккха хІама довизар сона укхаза КІайча цІен новкъосталца хьалдаь, цхьайола объекташ хьалъеча, правительствагара доацаш, шоай лоІаме цхьаболча американски граждананаша дакъа лаьцалга ца лаьрхІача. Афгански специалисташа даьча лоархІамех, душманаша нах боабеши афгански халкъа вахаре боккха лоархІам бола объекташ йохаеши долча герзага хІара шера США-с дІадохийт революци хилалехьа 20 шера цу мехка новкъостала луш хиннача руакъах 80 процент. Апрельски революци яьиначул тІехьагІа укхаза хьал мел даьри юхаметта мел оттадаьри СССР а кхыча социалистически мехкий а новкъосталца даь да. США-с укхаза хьалдаь цхьаккха хІама дац.

Никарагуа а Афганистане а сайна дайначох аз дувцар цхьанне а харцде йиш йолаш дац. Иштта да бакъдараш: нах боабелгеи моттигаш йохаелгеи США новкъосталца деш да, хІаьта вахареи кхолламеи гІулакхаш социализма мехкий новкъосталца леладу укхаза.

Алисе НИКОЛАУ,
португальски журналистка.
(АПН).

Лиссабон.

Дlаяхача заман ширдаьннача гІулакхашца—къовсам

БЕЗАМ БОХКАШ-ЭЦАШ БАЦ

ТІехьадисача гІулакхашца лоаттабеш бола къовсам кІезиг-дукха а лаьгІбаларо коммунистически кхетам балара доккха зе даь ца Іеш, граждании корта мукъала духьала вулам де а таро лу. Цудухьа вай автономни республика хьалашка нийслуш долча моттигерча Іаьдалий дІаяхача замах юхедисача гІулакхий общественно-кхераме долча хІамашца цахаддаш леррагІа къовсам лоаттабе безилга хІанз а тІехьашка даьннадац.

Къаьнарча дуненах юхедисача обществана духьаларча негативни гІулакхех къаьстта зуламера а хІанз а тІехьа юкъера дІадала ца тугаш а дарех да мехкарий удабелга, урдош телгеи доахалгеи, дукха истий кхувлилга. Дувцаш дола зуламаш дарах РСФСР уголовни кодексагІа 232, 233, 235 статьяйгІа таІазар де доагІа. Белгалъяьхача статьяй основанегІа бехке бараштa халкъа судаша чубахка 2 шерага кхаччалца ха тох.

ТІеххьарча шерий статистически даннеша хьахьокхача тайпара, моттигерча тІехьадисача гІулакхашца дувзаденна дола зуламаш дукха да. Цудухьа обществана духьаларча хІамашца цІаккха а лаьгІ ца болийташ къовсам лоаттабе беза.

Масала, 1984 шера цхьанна моттиге болх беш воацача Б. В. Эдильсултанова менна, веха а волаш г. Грозне, шийца малашб ца хоалуш бисача нахаца цхьана вайнаьха ІаьдалагІа шийна сесаг е аьнна йодае веллар гражданка Байдаева. Бакъда, Байдаевас наьха санна духьале йир. Шийна гІонна баьхна общественноста викалаш бахьан долаш цун аьттув баьлар зуламхошта карара а яьнна, милице болхлошка хоам бе. Саг йодае венна хинна Эдильсултанов хьалаьцар. 1984 шера 24 октябре чувалла 2 шу ха техар цунна Ленински района халкъа судо. Иштта, 1985 шера Назрановски халкъа судо чувалла ха техар Х. Ганиевна гражданка Нальгиева йодаярах.

Цхьайолча хана уж санна болча зуламхоша шоашта долча гІонна саг йодаяра юкъебоалабу шоай гаргара нах, царца кхалнах а болаш. Из санна гІулакх нийсдеча уголовни бехктокхаме оз уж гаргара нах а зулама доакъашхой а лаьрхІе. Халахете а, моттигаш нийслу шоай балха а общественни а декхарегІа тІакхувш долча ноахала кхетам бала безам болча наха уж санна хІамаш леладеш.

Масала, Ножай-Юртовски района Зандак яхача юртарча юкъерча школа хьехархочо М. Х. Гайсулаева 1984 шера 4 сентябре бийсанна менна, веха а волаш, цу школа болхлошца Ш. М. Задаевца (хьехархо), А. Х. Эльсункаевца (школа директор, КПСС член), Н. А. Мантункаевайца (тІехьарчун сесаг) цхьана низагІа йодайир гражданка Р. Висантипова.

Цу хьалхагІа зоахалол хьоадича, Гайсулаевга яха раьза а йоацаш Іийна хиннай из. ОарцагІбаьннача общественноста викалаша Висантипова зуламхошкара хьа а яьккха ший нахага юха дІаелар. Саг йодаьр шиъ шу суд а яь чувеллар, кхыбола бехке бараш а набахта чубехкар. хІараненa 1 шуи 6 бутти суд а еш, КПСС член Эльсункаев партера дІаваьккхар.

Следственно-судебни практико хьахьокхача бесса, кхалнахаца дІаяхача замах юхедиса нийрча гІулакхаш лeладара керттера бахьанаш лоха, антиобщественни сакхетам болаш, бахархой цхьадола дакъа феодально-родовой идеологе айпаш доахкаш хилар да.

Лакхехьа ма дувццара, мотигерча Іадатех юхедисача тищденнача Іаьдалашца дувзаденна дола зуламаш лераш образоване а культура а боарам лоха бола нах ба. Лакхехьа хьехархой юкъе нийсбаларца дувзаденна масал вай доаладаь дале а. Ма барра болча образованни, культурни наха уж санна дола хІамаш леладергдац.

Уйла ел. хье па везаш йола кхалсаг тІа а кхийтта дІа мишта юг. Керда вахар кхолла, къона тІехье кхее валлаций из. ТІаккха безамца доапача вахарах фу лу, юкъе безам боаца дезал а сенна эш?

Из-м зІамигача сага сий лохдеш хІама а ма дий. КъайлагІа тІа а кхийтте па а югаш, хоза даьшта-ноаношта а ховш, шаккхе а дай барта а болаш де мегаций из вахаре эггара гІозагІа дола хІама? Цу морча моттигашка боккха бехк ба дай-ноаной, школай, общественни организацей. Дай-ноаной декхарийла ба зІамига долча хана девз шоай бераш вай лакхехьа дувцараш санна дола хІамаш нийрча гІулакхаш долгах дІакхетаде, хІаьта школаш-м, къаьстта уж зуламаш нийслуча вай республикера яраш бехктокхаме ма йий дешархой лакха нравственни кхетам болаш хьалкхебара. Белгаларча масалашца цу хІамашцара цар ховхача дегашкара эгІазал кхы мел долчул котъяккха.

Іадатех юхедиса тишденна Іаьдал гойташ дола зулам нийсденнача моттигера общественни организацеш декхарийла я из саннадар кхы ца хилийтара кагирхошца лаьрххІа бола болх чакхбаха. Кагирхой уйлашка Іалаьмате дика дуж хьаьнъална, тІазцаргдолчча бесса боккхагІбараша аьнна дош.

Уж зуламера хІамаш шоашкара дувлийташ болча нахах дукхагІбараша цох зулам лархІац, иштта дича мегаргдола хІама лоархІ. Цо а хьахьокх цар сакхетам лоха хилар.

Йоалаьча сагах урдув дІаденна е шоай йоІах из хьанийца уголовни бехктокхаме эзача цхьаболча наха из иштта хинна хилара мукъарал деш дале а шоаш бехке беш хилац, из къамаш ІаьдалагІа доагІача бесса чакхдаьккхад, цудухьа тхо бехктокхаме озар харцахьа а да. яхаш.

Цхьа уголовни гІулакхлар нускалах урдув далар бахьан долаш кийчдеш. Цунна бехке еш хинача гражданка ший вІалла бехк а бац йоІах, дукхха ахча эцарах, хІана аьлча, аз моттигерча ІаьдалагІа доагІача бесса даьд аз, йоахар.

Ширача замах юхедиса уж тишденна Іаьдалаш ца леладича а, леладе а доагІаш, хоза а эздий а долаш вай советски вахара хьисапе дукха хІамаш долгах ше ца кхетилга е кхета ца ловлга хургда цун из.

Амма, иштта аларах далац гІулакх. 1969 шера 19 марте арабаьннача «Моттигерча ІаьдалагІа дІаяхача замах юхедиса гІулакхаш леладарца дувзаденнача зуламашца лоаттабеча къовсамах» болча РСФСР Лакхехьарча Суда Пленума соцамагІа судаш декхарийла яьй цу зуламашца лира къовсам лоаттабе, цунца цхьана уж хьа ца хилийтара тІехьа чакхбоаха болх зуламаш дувлаш йолча автономни республикайи областийи судебни органий лоархІамегІарча декхарех цаІ хилар белгал а доаккхаш.

Пленума соцам тІа ма аллара къаьстта теркам тІаахнийта беза цу тайпара зуламаш ца дувлийтара тІехьа беча балха. Судаш декхарийла я гІулакхага хьожача хана бахача нахаца, къаьстта кагирхоща чакхбоахача культурно-кхетама балха тІа дола кхоачамбоацараш дІадахара законагІа боагІаш бола бехктокхам бе.

Цхьаболча балха тІарча наха е гражданаша харцахьа деш дола хІамаш, иштта зуламаш хилийтара гІо деш дола кхыдола хьалаш йоагІаш йола терко ца еш дита йиш яц.

Зуламашца лоаттабеча къовсаме Коммунистически партен Советски пачхахьалкхени балха тІа массаза а керттера лостам болаш хьадоагІа уж зуламаш хьа ца хулийтилга.

В. И. Ленина яьхад: «Зулам ца хилийтара деча таІазара лоархІам цун къизалах латтац, из данза даргдоацаш хиларах латт аьнна дукхха ха я. Зулам дарах таІазар дар дац керттердар, цхьаккха а зулам гуча ца доаккхаш дита йиш йоацилга да». Из положени бІарчча хьайццача дІаяхача замах юхедисача гІулакхий овлан тІа деш долча зуламашта йоагІаш я.

Зуламе дола хІамаш леладу аьнна хинна моллагІа бола хоам цу сахьате теркаме а эцаш а шин хьаннахьа цунах доагІар хьадеш а хиларо, зулам гучаданккхеи цунах таІазар деи гІо дарал совгІа, уж зуламаш ца хилийтара профилактике а гІо ду.

Вай лакхехьа дувцаш дола зуламаш ца хилийтара кІезига лоархІам бац партийни, профсоюзни, комсомольски организацей, кхалнаьха советий, новкъостий судий, добровольни дружинай, юртарча сходий, юртарча актива.

Кхалнаьхеи маІача наьхеи бокъонаш цаІаш хилар чІоагІдеш дола советски законаш мара кхы цхьаккха а Іаьдалаш лелале ца дезилгах дІакхета веза массава а. ВІаши юкъе безам а болаш, урдошца бувзам а боацаш хьакхелларaш санна лерттІа дезал хургбац аьха хІамаш юкъедоахаш кхелларех.

Ма дарра аьлча безам бохкаш - эцаш хилац е хила йиш а яц.

У. ЧЕРБИЖЕВ,
НГІАССР прокуратура следственни управлене прокурор.

Вай—интернационалисташ

Ираз хилда къоначa дезала!

Из дар дІадахача кІирандийнахьа Сунженски районерча Троицкая яхача станице.

— Сайна хьалхашка латта лакха общественни декхар кхоачащдеш аз ях: бокъонца уйла а яь кийчденнадий шо мари сесаги хила? Дахаш оашош йоаккхача хана дезаши лоархІаши хила лаьрхІадий шо? Мари сесаги хиларагІа шоашта хьалхашка этта бехктокхаме декхареш дизза кхоачашдергдий оаш?... — Торжественно а чІоаггІа а дек уж станичи Совета депутата Валентина Васильевна Москвитинай дешаш. Уж хаттараш тел цу дийнахьа марсесаг хила аьнна регистраце баьхкача Пыльников Николайгеи Мамбетова Гульнарагеи.

ЗІамсаги йоІи къахьегаш ба XIX партсъезда цІерагІча колхоза № 2 йолча шурийтоварни ферме. Шура кхухьача машина тІа шофер ва Николай, хІаьта Гуля — лаборантка а шура хьанйеш а я. Укххаза байза а байзаб, шоайла беза а беннаб уж. Ферма заведующе Ожигов Махьмада, бегаш беш, йоах: «Шофер а хІанз тхоай ва тха, сесага гаьна хила йиш мичай цун». Николай а Гуля а шаккхе а дика болхлой ба.

Наьнаца цхьана ферме болх бе ера Гуля. ХьалхагІа доярка яр из, ший декхараш цо массаза а дика кхоачашдеш хиларагІа, тІехьагІа хІанз беча балха эттар из. Болх безаш, цунах дог лазаш саг я Г. Мамбетова. ДикагІ бола къона болхлой лоархІаш колхоза правлене цІерагІа, ираз долаш дахалда шо, аьле ловца а баьккхе, квартира дІоагІаш дІалу мараи сесагаи керттерча инженера Брциев Борис Михайловича.

Хьахилар керда интернациональни дезал, из вай вахара хьисап да. Регистраци яра гІулакх эрсий а гІалгІай а къаьнарча Іаьдалах доацаш, вай, Советски тайпара чакхдоал — комсомольско - кагирхой хьоалчагІа ду.

...Депутата деннача лакхе вай аьннача традиционни хаттара цхьатарра «Дергда оаха!» аьле жоп а деле, регистраце книжка тІа кулгаш язду зІамсагои йоІои. Тахан тІеххьара язъю Гуляс ший йиІий тайпан цІи. ХІанзчул тІехьагІа цо лелаергья Пыльникова яха тайпан цІи. Тешаша а кулгаш язду. Хоза екача курантий оазе, мар-сесаг хинна тахан вІашагІкхетараша дІа-хьа лу, мел бахача хана шоайла тешаме хургхилара тешал деш дола дошо гІозарч.

— Российски Федеративни Социалистически Республика цІерагІа шоана регистраци яьй аз. ХІанзчул тІехьагІа шо мари сесаги долга тешал ду аз. Шоайла дезаш а лоархІаш а даха, баьннача аьттонах цхьана гІад а долхаш, халонаш а эшаеш, цхьане шоллагІчоа гІо-новкъостал а деш дахар хилда шун! Шун бераштa, доттагІашта, бовзараштa, безараштa масал хилда шун вахарах! Таханара шун шоайла бола безам бІарччача вахаре гІолла чакхбаьккха дІабахьа аьттув хилба шун! Дото а дошо юбилеяш езъеча хана а ала таро хийла шун: «Ираз долаш да тхоъ!» ХІанз шун дезала эггара дезагІа а хьамсарагІа а дола хьалхара документ — шох мар-сесаг хилара свидетельство дІаэца. — В. В. Москвинас дІалу царга из документ.

Сцена тІа боал доттагІий, гаргара нах, бовзараш, безараш, массане а ловца боах Николайна а Гуляна а—керда хьахиннача дезала.

Регистраце торжественни ритуал чакхъяьлча, свадебни кортеж йода Троицкерча граждански тІема турпалашта оттадаь памятник долча. Памятника постамента тІа Іодохк дукхха зизаш. Иштта сийду нускало а, мара а, царца баьхнача наха а Советий Іаьдал доаккхаш шоай сиюш дІаденнарий.

Сийрдабаьнна хьежаш ба ахкан дошо малх. Таханара цІей кхы а чІоагІагІа хозадеш тоадаьд цо.

Таханара ди санна хоза а дика а хилда, Николайи Гуляи, шун вахар!

В. КОЧКИН.

СУРТА ТІА: мари-сесаги Николайи Гуляи.

В. ЕЛИЗАРОВА сурт.

Къонабарий форума сийна

Нохч - ГІалгІай педагогически училища спортивни майда тІа доккха цІей деча санна хозача дувхарца кийчбенна дукха дешархой гулбеннаб. Уж баьхнаб кастта Москве хургйолча Дерригача дунен кагирхойи студентийи XII фестивала училища дешархоша хетаяьча «ДоттагІал» яхача ярмарке.

Из лоархІаме мероприяти хьаелла бокъо лу училища КИДа президента, шоллагІча курса дешархочоа Калякина Иринана. Цо лоацца дувц лоалахарча республикай училищеца доттагІал чІоагІдара хьакъехьа КИДо беча балхах.

Ведущи волчо кхо конкурс хьакхайкаю. Цар программа чулоацам ба доттагІал хестадеш дола кицаш, иллеш алар, иштта дика дехна плакаташ гойтар. Ярмарка хьалхара эцархой хила бокъо лу цига котбаьннарашта.

Солидарноста ярмарке хоза цхьалхо яьча торгови мугІарех хІамаш йоххаш латт «Лакомка», «Ромашка», «Блинная» а иштта кхы тайпа а цІераш йола группаш. Цар прилавкаш тІа ядаш я мехкараша шоай кулгашца хьаяь пряникаш, пирогаш, конфеташ, пирожнеш, хьовла, чІаьпилгаш, иштта цар тийга кофташ, шарфаш, кулгехйоахкоргаш, салфеткаш, кхы йола изделеш.

Шо-шоай товар дикагІа дІаэцийтар духьа, бегаш беча хьисапе, тайп - тайпарча къаман костюмаш тІа а ювхаш, кІоанолгашца из хестадеш лелаш мехкарий ба ярмарке. Шоаш кийчдаьча даара эцархой дукхагІа тІаозар духьа кофи а чай а мала йиш хургйолаш кафетери хьайиллай «Лакомка» яхача «Г» группа дешархоша. Цига кофи мала безам этта тІаьенарчун самукъадоаккхе цу группа ансамбло дІаоалача иллеша. Цудухьа эцара эггара дукхагІа гулбеннаб укхаза кагирхой. Чуйнна мах беш йоаллача цу групперча дешархочунга Ахмадова Луизайга аз хетт малагІа дакъа юкъедихьад Іа ярмарка кийчъеча гІулакха.

Дерригдунен кагирхойи студентийи XII-ча фестивала фонде хьожаде лаьрхІар ярмарке шоаш даьккха цхьа бІаьи ах бІаьи совгІа сом ахча.

М. БАРАХОЕВ.

САЛОІАЧА ДЕНОШКА

8 ИЮНЬ

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Советски эстрада иллеш» яха радиоконцерт. 14.00. Массови ловзараш, викторинаш. 19.00. Просвещене Цlен болхлой художественни самодеятельноста концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 9.00. Йоккха зал. Школе даха ха йоацача бераш кхетам луш кхебара йола просвещене министерства конференци. 9.00. «Къоначар кхоллам — езача Даьхенна!» яха выставка. 18.00. Дагестански АССР г. Каспийскерча «Лоамарой» яхача илле а халхара а ансамбла концерт. 19.30. Болх беш я «ВІашагІкхетар» яха дискоклуб.

9 ИЮНЬ

С. М. Кирова цІерагІа культуран салаІарен парк. Швейни объединене болхлой коллективни салаІара ди. 9.00. Болх беш я аттракционаш. 10.00. «Массаза а безаш бола, хьамсара мохк» яха радиоконцерт. 14.00. Швейни объединене болхлой заявкех дола концерт. 15.00. Духовой оркестра концерт. 16.00. «Социализми коммунизми хьалъеча къахьегама овсарле лакхъяр — лоархІаме таронаш яха В. И. Ленина учени». 18.00. Нохч-ГІалгІайчен пачхахьалкхен филармоне артистий концерт. 19.00. Пролетбата культура Цlен художественни самодеятельноста концерт.

В. И. Ленина цІерагІа культура Дворец. 11.00. Болх беш я «Фаьлгийи приключенейи дунен тІа» яха берий киноклуб. 18.00. Нохч-ГІалгІай пачхахьалкхен филармоне симфонически оркестра концерт. 19.00. Болх беш я «ВІашагІкхетар» яха дискоклуб.

Редактор
О. Б. ГАДАБОРШЕВ.

ФЕ ХИЛА

БІаь шу хьалха араьнна автомобиль вай вахаре хиланза баргбоаца, эггара дукхагІа нах дІа-юха лелара гІирс а хинца дІаэттай. Бакъда, цун дикача гІулакхаца цхьана долаш да вайна гонахьара фо цо бІехдеш хилар а. Хетаргахьа вай ханарча автомобилестроене конструкторий уйлаш сел корзагІйоахаш, специалистий сатем боабеш моллагІа йола кхы технически проблема хургьяц, фо бІех ца ду двигатель хьакхоллар санна. Автомобилий двигателаша аракхувсача газаша деш дола зе хІара шу ме доала дукхагІа холуш да.

Йоккха терко тІаоз вай республике гонахьара фо цІена хилийтара дешашта. 1985 шера 26 марте Нохч-ГІалгІай АССР Министрий Совето тІийцаб «Городий, нах бахача кхыча моттигийи НГІАССР промышленни центрийн город Грознен а республикан а автотранспортни предприятешка гонахьара фо бІех ца дайтара кхы а де дезарий хьакъехьа» бола соцам.

1985 шера хьалхарча ах шера НГІАССР МВД госавтоинспекце белгала болх баьб фега аракхувсача газий токсичность лаьгІъяра йола пачхахьалкхен стандарташ лорара тІахьожам лоаттабеш. Цу юкъа техкай 850-нел совгІа транспортни средстваш, царех 670 автомобила аракхийса зене газаш боарамал тІех хиннай.

Боарамал тІех газ аракхувсарал совгІа наькъашка гІоллa лелара кхерамаленна кхераме а хиннача пачхахьалкхени наьха шоайи доалахьа йолча 250 автомобила тІара Іоьхай номераш тІалатта пачхахьалкхен знакаш. Пачхахьалкхен транспорта эксплуатаци яраи цох пайда ийбараи бокъонаш телхаярах, гонахьара фо бІехдарах 20 предприятей кулгалхоштеи 365 водителан гІод техад.

Царна юкъе ба 1737, 1570 автоколоннай, ПАП-1, ГПОПАТ, Гудермесски, Шалински, Назрановски автопредприятей кулгалхой.

Доккха вулам доалаш моттиг нийсъеннай Советски районе наькъашка лелара кхерамзле толхаярах. НГІАССР юрта боахама министерствана чуйоагІача «ЧИзаготскота» доалахьарча мовхьаш кхухьача самосвала водителa И. А. Титаева ший машина кузов чу нах ховшабаь хиннаб. Лоаман новкъа водаш машина кІалтІанйиккхай. Ши саг вийнав, ворхІ пассажира хала човнаш яьй.

ДІадахача кІирагІа (30 мае денз 6 июне кхаччалца) республика наькъашка 19 автоавари яьй. Кхо саг вийнав, 27 саг чІоаггІа лозаваьв.

НГІАССР МВД ГАИ.

КЕРДА КНИЖКАШ

ВАЙНАЬХА ФАЬЛГАШ

Киеве «Веселка» (вайнаьха меттала «СелаІад») яхача республикански издательствос бІаь эзар тираж йолаш украинций меттала арахийцад «Нохч - ГІалгІай фаьлгаш» яха доккха книжка. Из оттадаьр ва цІи хеза вовзаш вола украински поэт Тельнюк Станислав. Фаьлгий сурташ даьд художника В. Игнатова.

В. СУПРУН.

ІИЛМАНХОЙ БАЛХАШ

ХІанз книжни прилавкашта дохкаш да «Знак Почета» орден лелаеча Нохч - ГІалгІай историе, социологе, филологе Іилма - тохкама институто арахийца тайп-тайпара книжкаш. Царех да «Революци хилалехьа хиннача Нохч - ГІалгІай исторически географе дешаш», «Нохчий героико - исторически иллей поэтикаи жанрови классификацеи дешаш», «Нохч - ГІалгІайчене ленински идеяш вахара юкъейоалаьча историра» яха тайп - тайпарча Іилманхой балхаш юкъедоагІа сборникаш.

А. БЕК.

ИИДАРХОЙ ТЕРКАМГА!

«Промтовары» яхача объединене тикашка дохкара кхаьчад 2х3 м боарам а болаш 132 сома маьха дола Чехословаке даь палазаш, цхьан метрах 9 сом доаккха уйнаш тІа йохка хІамаш (г. Казань). шорал — 1,5 м.

Тикай адресаш «Мебель» яха № 10 яр — Ленина ул. 141. «Цlенна эша товараш» яха № 17 яр — Дудаева ул. 14.

Мебель - хозтовары» яха № 34 яр — Жигулевске ул.. 6.

«Промтовары» объединени.

ХЬАМСАРА ДАЙ-НОАНОЙ!

«Обувь» яхача № 24 йолча тика чу (Цlеча фронтовикий, ул. 4) 7—8 июне хургья ахкан ассортиментагІа йолча берий кога гІирса выставка-йохкар.

Выставка ераш ба «Промтовары» объединении «Росообувьторг» базеи.

«Промтовары» объединени.

ТЕЛЕВИДЕНИ

8 ИЮНЬ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «М. Глинка цІерагІча Горьковски пачхахьалкхен консерваторе эрсий халкъа инструментий оркестра дІалоьха ашараш.
9.05 — «Коммунистах дола дувцараш». Б. Угарова.
9.35 — Іилма - довзийтара фильмаш. «Къайна Урал», «Демердже довнъашка».
10.00 — Фильм — бераштa. «Мишка-телепат».
10.30 — СССР МВД самодеятельни художественни кхолламa коллективa концерт.
11.15 — Дерригсоюзни пушкински поэзе цІей.
12.30 — «Къахьегарга хьежа сий а ду» яхача циклцара «Март болалуш» яхача телевизионни документальни фильма премьера (Киев).
12.55 — «Дезали школеи». Тележурнал.
13.55 — «СелаІад» яхача халкъа кхолламах йола дунен халкъашта юкъера телевизионни программай VI-гІа фестиваль. «Фанорера волынкаш» (Ирланди).
14.30 — «Кердадараш».
14.15 — Р. Шуман — «Симфонически этюдаш» яха фортепьянни концерт.
15.15 — Политически обозревателa В. П. Бенетова къамаьл.
15.45 — «Дийнача хІамай дунен тІа».
16.45 — «Вахаре янна путевка».
17.30 — Мультфильмаш: «ГІоиккхазахи пачхахьа йоІахи бола фаьлг», «Дагарах даь худар», «Малхилг», «Андрейнеи боадои».
18.00 — «Дош тохкараш Ховраш ба», 8-гІа гІулакх — «Вадар». Телевизионни спектакль. 1-гІеи, 2-гІеи дакъа. Автораш — О-и А-и ЛавровгІар. Перерыв йола хана (19.20) — «Кердадараш».
21.00 — «Ха».
21.35 — Шо хьех Московски оперетта театро».
22.50 — Баскетболах йола Европа чемпионат. МаІа нах. СССР сборни — Испане сборни. 2-гІа тайм. ФРГ-ера трансляци.
23.30 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйранара гимнастика.
8.15 — «Могаш хила безам бале».
8.30 — «Счет человеческий». Художественни фильм.
9.50 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
10.20 — Азербайджански телевидене программа.
11.45 — «Вай беш».
12.15 — СССР халкъа артиста Г. Рождественске кулгалду СССР культура Министерства Пачхахьалкхен симфонически оркестра концерт. Р. Шумана произведенеех латта программа.
12.45 — «Памятник» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
12.55 — «Сийлахь - боккхача Даймехка тІема иллеш...».
13.25 — «Путешественникий клуб».
14.25 — «Массанешта йола стадион».
14.55 — «Дунен халкъашта юкъера обозрени».
15.15 — «Нохч-ГІалгІайчен ди».
15.25 — Мультфильмаш.
15.50 — «Гургал». Бераштa йола передача.
16.20 — «Даьхенах иллеш доах оаха». Берий хора концерт.
16.40 — «Базар тІара гІулакхаш». Документальни фильм.
17.00 — Яйгача промышленноста балхахой Денга. «Дика товараш дукхагІа» (нохчий меттала).
17.15 — Яйгача промышленноста балхахошта хетадаь концерт (гІалгІай меттала).
17.45 — «Могашле».
18.30 — Футболах йола СССР чемпионат. «Металлист» — «Спартак», «Динамо» (Киев)—«Зенит».
20.45 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!», «Таинственная пропажа» яха мультфильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — Футболах йола СССР чемпионат. «Днепр» — «Динамо» (Тбилиси). 2-гІа тайм.
22.20 — «Назначение». Телевизионни художественни фильм.

9 ИЮНЬ

ЯЙГАЧА ПРОМЫШЛЕННОСТА БАЛХАХОЙ ДИ

I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «Карагод» яхача фольклорни ансамбла концерт.
8.50 — «Инициатива таронаш». Яйгача промышленноста Денна хетадаь телевизионни документальни фильм.
9.20 — «Спортлото». 23-гІа тираж.
9.30 — «Гургал».
10.00 — «Советски Союза гІулакх ду аз!».
11.00 — «Могашле».
11.45 — «Іуйранара почта» яха музыкальни передача.
12.15 — «Ералаш» яха берий юмористически журнал.
12.20 — «Юртара сахьат».
13.30 — «Музыкальни киоск».
14.00 — А. С. Пушкин. «Борис Годунов». Телевизионни спектакль.
15.30 — Илли оал М. Храновас (НРБ).
15.55 — Тахан — яйгача промышленноста балхахой Ди.
16.26 — «Путешественникий клуб».
17.25 — «Хореографически миниатюраш». Фильм - концерт.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — Мультфильмай премьера. «Дийна ловзорг», «Тувлаянна дистбІаралелхарг юхаяр», «Сакъердаме карусель», «Оапаш бувцачар чІоагІле».
19.30 — «Смена яьнначул тІехьагІа». Яйгача промышленноста балхахой Денна хетадаь концерт.
21.00 — «Ха».
21.35 — «П. И. Чайковске ерригa симфонеш». № 2 йола симфони.
22.25 — Футбольни обозрени.
22.55 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаотта!».
8.15 — «ХІара сурта тІа — мелх».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Эрсий метта къамаьл».
9.30 — «БІаргашта гушдар — теша халадар».
10.30 — Ф. Шопен — Оркестрцарча фортепьянона дола № 1 йола концерт.
11.15 — «Хьона дагадоагІа, новкъост». Сийлахь - боккхача Даймехка тІема ветеранаш вІашагІкхетар.
12.15 — «Къаьнарча музыка концерт». Илли оал РСФСР халкъа артистка Лилия Солянчикас.
12.35 — Мультфильм.
12.45 — Вежараштa Знаменскигlар хетаяь яйгача атлетиках йола дунен халкъашта юкъера яхьаш.
13.30 — «Искусствай говзанчаш». СССР халкъа артист В. Меркурьев.
14.30 — «Перекресток». Эттача хьалагa хьежжа». Киевера передача.
15.20 — «СелаІад» яхача халкъа кхолламах йола дунен халкъашта юкъера VI телевизионни программай фестиваль. «Фанорера волынкаш» (Ирланди).
15.55 — Классически латарах йола СССР чемпионат.
16.25 — «Арена тІара велакъажар». Фильм-концерт.
16.35 — «Дунен кагирхойи».
17.10 — «Вахари безами бахьан» яхача телевизионни документальни фильма премьера.
18.00 — Футболах йола СССР чемпионат. «Динамо» (Москва) — «Факел». 2-гІа тайм.
18.45 — ГІорбаьнна советски композитораш — Ленински премe лауреаташ. Г. Свиридов.
19.20 — «Поэзе дарбана фо». Телевизионни документальни фильм.
19.35 — «Донецка архитектура».
20.00 — «Бийса даькъала хийла шун, бераш!». Мультфильм. «Мишта чарахьал дора гІажа кІориго цогала тІехьа».
20.15 — Гандболах йола СССР чемпионат. МаІа нах.
20.50 — «Эггара гІинбухера маршрут». Іилма - довзийтара фильм.
21.00 — «Ха».
21.35 — «Тайгера повесть». Художественни фильм.

РАДИО

8 ИЮНЬ

7.20 — Керда хоамаш (эрсий меттала).
7.25 — Керда хоамаш (нохчий меттала).
7.30 — Керда хоамаш (гІалгІай меттала).
7.35 — Хоамаш. Хаоттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.15 — «Грозненский рабочий», «Комсомольское племя» газетий обзор.
8.23 — «Сердало» газета обзор.
8.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
8.33 — Передачай программа (гІалгІай меттала).
8.35 — «Доакъар кийчдара — темпаши дикали» (нохчий меттала).
10.15 — «Коммунисташ хьалха латт» (гІалгІай меттала).
10.30 — Реклама (эрсий меттала).
11.00 — «Къонал» (эрсий меттала).
11.30 — «Ца малар — вахара норма» (эрсий меттала).
12.40 — Концерт (гІалгІай меттала).
13.00 — «Эффективности динали — партийни организацей декхар да» (нохчий меттала).
15.15 — «Гастрольни наькъаш». Музыкальни передача (эрсий меттала).
16.00 — «Зори Кавказа» яха радиожурнал (эрсий меттала).
17.15 — «Музыкальни почта» (гІалгІай меттала).

УКВ

17.00 — «Спартак» яхача Хачатуряна балетах йола музыкально - литературни композици.
17.18 — Довзаш дола иллеши ашараши.
17.53 — «Сакъердаме иллеш». Концерт.
18.17 — Нохч-ГІалгІай музыка.

9 ИЮНЬ

7.15 — «Грозненский рабочий» газета обзор.
7.23 — «Ленинан некъ» газета обзор.
7.30 — Передачай программа (эрсий меттала).
7.33 — Передачай программа (нохчий меттала).
7.35 — Хоамаш. Хоаттамах бола хоам (эрсий меттала).
8.25 — «Шоана дукха еза ашараш» (эрсий меттала).
11.30 — Яйгача промышленноста болхлошта йола дезача ден музыкальни программа (эрсий меттала).
15.15 — Музыка (нохчий меттала).
16.00 — «Школьни глобус» (эрсий меттала).
16.30 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — «Иллешца доттагІал долчарна» (нохчий меттала).

УКВ

18.00 — «Веселые ребята» яхача ансамбла концерт.
18.39 — Яйгача промышленноста болхлошта дола концерт.
19.09 — Халхара музыка.

Тахан, республике гІоллеи Грознеи морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш малхбоалехьара секунде 2—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 22—27, Грозне 24—26 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Кхоанеи ломмеи хувцалуш морхаш а йолаш, йоачан а йоацаш, тайп - тайпарча сагІонашкахьара секунде 3—7 метр чІоагІа мух а хьекхаш хилеи фегара температура бІйсана 11—16, дийнахьа 22—27 градус йІовхал йолаш хилеи тарлу.

Метеостанци.

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителa — 2-85-07; бехктокхама секретара — 2-84-68; отделий: партийни вахара — 2-54-04; промышленностен транспортен — 2-65-01; юрта боахама — 2-47-84; культура — 2-64-75; письмой — 2-85-64, корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместители редактора—2-85-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-65-01; сельского хозяйства — 2-47-84: культуры — 2-64-75; писем — 2-85-64; корректорская — 2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02127. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 2761.